

3/4.22

๑๗๓๕ ค

ร.๓

ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22

15 ต.ค. 2539

ปริญญานิพนธ์
ของ
เอื้อมพร เตื่อนมูลละ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

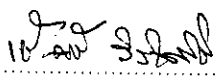
มีนาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

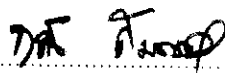
13 4๗๘3

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

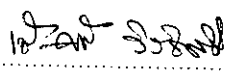
.....ประธาน

(รศ.เชิยรศรี วิวิธสิริ)

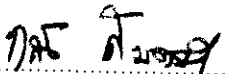
.....กรรมการ

(ดร.กล้า สมตระกูล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

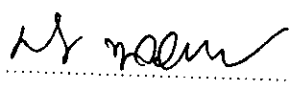
(รศ.เชิยรศรี วิวิธสิริ)

.....กรรมการ

(ดร.กล้า สมตระกูล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๔ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดีจาก ท่านรองศาสตราจารย์ เชียรศรี วิวิธสิริ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความเมตตา ห่วงใย เอาใจใส่มาตลอด ทั้งเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ดร.กล้า สมตระกูล กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณารับเป็นกรรมการและกรุณาชี้แนะแนวทางในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ ซึ่งได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และกรุณาให้คำแนะนำแนวทางในการวิจัย อันเป็นประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์เป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญคือ พลตรีสุตจิต กล่อมการ และ พันโทสันติภาพ อิศรางกูร ณ อยุธยา ซึ่งได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณหน่วยทหารและนักศึกษาทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่ได้ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณพี่สาวทั้งสอง คือ คุณระวีวรรณ ตุ่มเรืองศรี และคุณอัญชลี บุญแก้ว ที่เป็นกำลังใจและจะลืมไม่ได้คือเพื่อนที่แสนดีที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจ มาโดยตลอดคือ คุณเมตตา นิรัตน์ตระกูล และคุณสุรพงษ์ ทรงเดช ที่ได้อนุเคราะห์ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้หากพึงมี ผู้วิจัยขอน้อมบูชาในพระคุณของคุณพ่อบุญมี และคุณแม่สำราญ เกื่อนมูลละ ที่เป็นผู้สร้างและชี้นำชีวิตของผู้วิจัย

เอื้อมพร เกื่อนมูลละ

ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการ เรียนทางไกล
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22

บทคัดย่อ
ของ
เอื้อมพร เกื้อนมูลละ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของทหารกองประจำการ และศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลใน 7 ด้านคือ ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านตัวผู้เรียน ด้านวิธีการเรียนทางไกล ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ และรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทหารกองประจำการที่เกี่ยวกับการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่สมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 389 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี มีสถานภาพโสด มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน และประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรเช่นเดียวกับบิดาและมารดา และมีรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนเข้ารับราชการทหารอยู่ในระหว่าง 2,000-3,000 บาท

2. ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล พบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เมื่อจัดเรียงลำดับจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านตัวผู้เรียน และด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านวิธีการเรียนทางไกลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทหารกองประจำการที่เกี่ยวกับการเรียนทางไกล พบว่า ครูประจำกลุ่มไม่มีความเข้าใจในตัวผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และไม่มีความรู้ด้านเนื้อหาวิชามากเพียงพอ เจ้าหน้าที่จากศูนย์ไม่ค่อยมาพบปะ

ชี้แจง เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับความต้องการและยากเกินไป เนื้อหารายการวิทยุ
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และแจ้งผลการสอบล่าช้า

สำหรับข้อเสนอแนะพบว่า ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้เข้าใจในตัว
ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และควรเชิญวิทยากรผู้สอนที่มีความเข้าใจในเนื้อหาทางวิชาการ
มาช่วยสอน เจ้าหน้าที่ควรมาพบกลุ่มบ้าง แบบเรียนควรทำให้ง่ายกว่านี้ ควรทำ
เนื้อหารายการวิทยุให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียน และศูนย์ฯ จังหวัด
ควรแจ้งผลการสอบให้เร็วกว่านี้

THE STUDY OF MILITARY SOLDIERS OPINION FOR DISTANCE LEARNING
PROGRAM UNDER THE EDUCATIONAL EXTENSION PROJECT
IN MILITARY CIRCLE 22

AN ABSTRACT
BY
EARNPORN THUENMULLA

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education Degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

March 1996

This research aims at studying a generally basic information and opinion of military soldiers toward a distance learning Program. This covers 7 areas : personal carrying the project, curriculum and contents, distance learner, distance learning method, group meeting activities, educational measurement and evaluation and the expectation toward the project. This research also includes opinion and suggestion of military soldiers toward a distance learning program organized according to their educational extension project. 389 military soldiers in circle 22 enrolling in the first semester 1993 were studied. The instrument used in collecting data was rating scale questionnaire and the open-ended questions. The statistics used for analyses of data were the Frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows :

1. Most of military soldiers are 22 years old, single and live in rural areas. There are 5 members in a family. They work as agriculturists as their parents do. Their earning income is 2,000-3,000 bath before becoming the soldiers.

2. Their opinion toward a distance learning program were found much in six areas accordingly, the expectation toward the project, group meeting activities, personal carrying the project, curriculum and contents, distance learner educational measurement and evaluation. The distance method learning is in middle level.

3. Their suggestion were found that the teachers still do not understand distance learners and lack of knowledge of

the contents of the subject. Officers from non-formal education center seldom come to meet the learners. Some subject contents do not meet the need and are too difficult for the learners. Radio program organized are not in line with the contents. The announcing of the result of the examination always delay.

From the suggestion of the military soldiers it was found that the teachers should understand adult learners and Provide them with comprehensive instructor to teach. Officers from non-formal education center should come to meet the group of learner very often. The text book and contents should be easy and in line with the radio program. The non-formal education center should announce the result of examination more quicker.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกอง ประจำการ	11
หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการ	16
การจัดการเรียนการสอนทางไกล	21
จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	23
องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหาร กองประจำการ	60
ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อ การเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	62
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา	77
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	79
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	79
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	111
ประวัติย่อผู้วิจัย	126

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหาร กองประจำการ	60
ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อ การเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	62
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา	77
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	79
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	79
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	111
ประวัติย่อผู้วิจัย	126

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	43
2	ค่าความถี่ และค่าร้อยละของทหารกองประจำการ จำแนกตามอายุ	49
3	ค่าความถี่ และค่าร้อยละของทหารกองประจำการ จำแนกตาม สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม และการมีโรคประจำตัว	50
4	ค่าความถี่และค่าร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของทหาร กองประจำการ	52
5	ค่าความถี่ และค่าร้อยละของอาชีพและรายได้ก่อนเข้ารับราชการ เป็นทหารกองประจำการ	53
6	ค่าความถี่ และค่าร้อยละของอาชีพบิดาและมารดาของทหาร กองประจำการ	55
7	ค่าความถี่ และค่าร้อยละแหล่งรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษาใน หน่วยงานทหารของทหารกองประจำการ	56
8	ค่าความถี่และค่าร้อยละของวันและเวลาที่จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ของทหารกองประจำการ	57
9	ค่าความถี่และค่าร้อยละของวันเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม	58
10	ความถี่และร้อยละของเหตุผลที่ทหารกองประจำการสมัครเข้าเรียน ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	60
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	62
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านหลักสูตรและ เนื้อหาวิชา	64

ตาราง	หน้า
13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านวิธีการเรียน ทางไกล	66
14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านตัวผู้เรียน	68
15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	70
16 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียน	72
17 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านความคาดหวัง ที่มีต่อโครงการ	74
18 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ตามโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา	76

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัด เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบการสื่อสาร รวมทั้งการที่ประเทศไทยได้มีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ย่อมทำให้บุคคลและสังคมไม่สามารถปรับตัวตามได้ทัน จึงก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะ ทั้งด้านความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ระหว่างการให้ความสำคัญแก่วิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมภายนอก ชุมชนกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งระหว่างการพัฒนาอาศัยกันกับการพึ่งพาตนเองทั้งในระดับบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้รัฐจึงมีหลักความเชื่อพื้นฐานว่า "การศึกษา" จะเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง และเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ จะสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนา ระหว่างด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้รัฐยังได้ตระหนักว่าการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ดีเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 2)

การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงเป็นการจัดการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนโดยทั่วไปได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึง ดังนั้นรัฐจึงได้มีนโยบายในการเร่งระดมสรรพกำลัง ทั้งในระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน เพื่อการประสานงานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 17 - 18) ในปัจจุบันนอกจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีภาระและหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรงแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้ดำเนินการจัดอยู่ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

กระทรวงกลาโหมในฐานะที่เป็นกลไกอันสำคัญของรัฐ นอกจากจะมีภารกิจที่สำคัญเพื่อการป้องกันและรักษาความมั่นคงแห่งรัฐแล้ว กองทัพบกยังมีบทบาทที่สำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย (อนันต์ อมรัชกุล. 2534 : 31) ด้วยเหตุนี้กระทรวงกลาโหมจึงได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพกองกำลังด้วยการจัดการศึกษาและฝึกอบรมกำลังพลในทุกระดับ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจากความสำเร็จในการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศตามแนวคิดดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติให้กระทรวงกลาโหมดำเนินการได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 และกองบัญชาการทหารสูงสุดให้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบต่องานด้านการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะคือ สำนักงานทหารพัฒนาการ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2520 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานทหารพัฒนาโดยตรงต่อกองอำนวยการกลาง รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด

ในการดำเนินงานของสำนักงานทหารพัฒนาในระยะแรกนั้น เนื่องมาจากได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทหารกองประจำการ ซึ่งเป็นประชาชนที่ต้องถูกเกณฑ์เพื่อเข้ารับราชการทหารมีจำนวนมากถึงประมาณปีละ 80,000 คน (สำนักงานทหารพัฒนาการ. 2526 : 25) ส่วนใหญ่เป็นประชาชนในวัยหนุ่มและจบการ

ศึกษาในระดับต่ำ ตลอดจนไม่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นจำนวนมาก จึงยากต่อการฝึกอบรมวิชาการทหาร ทั้งยังส่งผลต่อคุณภาพของกองทัพโดยตรง ดังนั้น สำนักงานทหารพัฒนาจึงได้ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งขจัดความไม่รู้หนังสือในหน่วยทหาร ด้วยการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมในการสอนหนังสือสำหรับทหารเกณฑ์ที่ไม่รู้หนังสือหรือไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 59) และต่อมาในปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลได้มีนโยบายในการกระจายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ทั่วถึงและมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นแกนกลางในการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาร่วมกับสำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม เพื่อเปิดโอกาสให้ทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ที่ส่วนหนึ่งจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า ได้มีความรู้เพิ่มขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนแบบทางไกลเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถนำความรู้ที่ได้รับเพิ่มขึ้นไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อให้การดำเนินชีวิตการทำงานและอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกลได้เริ่มดำเนินการจัดขึ้นเป็นครั้งแรกทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2534 โดยนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจะได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนจนกระทั่งศึกษาจนจบหลักสูตร ตลอดทั้งจะได้รับการจัดสรรแบบเรียนให้หมุนเวียนปีมเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 38 - 39) นอกจากนี้ ในระหว่างที่เข้ามาประจำการในกองทัพนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการยังสามารถนำวิชาเรียนทางทหารมาเทียบโอนเป็นวิชาเลือกตามหลักสูตรดังกล่าวได้อีกด้วย

ในการจัดการศึกษาด้วยวิธีเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับผู้ที่อยู่ในชนบททางไกล หรือผู้ที่มีการกิจมาก ไม่มีเวลาไปนั่งเรียนในชั้นเรียนได้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยการศึกษาจากตำราเรียน ฟังวิทยุเพื่อเสริมความรู้จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่ายเพื่อการศึกษาแล้วทำแบบฝึกหัด จากนั้นผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนด หลักการสำคัญของการเรียนทางไกลคือ

1. เป็นการเรียนระบบเปิด ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้อย่างทั่วถึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลาตามความสะดวกของผู้เรียน

2. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเองคือ ให้ผู้เรียนวางแผนและเลือกวิธีเรียนด้วยตนเองโดยใช้สื่อต่าง ๆ

3. เป็นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ

3.1 สิ่งพิมพ์ ได้แก่ คู่มือเรียน เอกสารประกอบการสอนและเอกสารอื่น ๆ

3.2 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ เทปคาสเซต และวิดีโอเทป

3.3 สื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ให้ความรู้แก่นักศึกษาโดยไม่จำกัดรูปแบบและวิธีการ โดยมี "ครูประจำกลุ่ม" เป็นผู้ประสานการจัดกิจกรรมกลุ่ม(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 5 - 6)

สำหรับการเรียนการสอนของนักศึกษาทหารกองประจำการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดให้เรียนในประเภทวิธีเรียนทางไกลนั้น ถือว่าเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมในรูปแบบเป็นอย่างมาก เนื่องจากทหารกองประจำการเป็นผู้มีภารกิจหลักทางกองทัพบกจึงไม่สามารถมานั่งเรียนในชั้นเรียนได้ ดังนั้นนักศึกษาทหารกองประจำการจึงยึดหลักการเรียนตามรูปแบบวิธีเรียนทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดให้กับกลุ่มปกติ โดยการเรียนการสอนจะใช้สื่อประสม

ตามข้างต้นแต่จะ เน้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อบุคคล เป็นหลักที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมาย

จากความสำคัญดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกลสำหรับทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ซึ่งนับเป็นชาวไทยที่เป็นกำลังสำคัญของชาติที่ได้เข้าไปรับใช้ประเทศชาติ พร้อมทั้งได้รับความรู้ทางวิชาการทหารอันสามารถจะนำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ทั้งเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการรับใช้ประเทศชาติในยามจำเป็น ทหารเหล่านี้เมื่อเข้ารับราชการอยู่ในกองทัพบกเป็นระยะเวลา 2 ปี จึงนับว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมจากเดิมที่มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กับสำนักงานทหารพัฒนา กระทรวงกลาโหม จึงได้ประสานงานร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาให้กับทหารกองประจำการดังกล่าว โดยได้ดำเนินการไปแล้วในเขตมณฑลทหารบกทั่วประเทศ ทั้งนี้มีทหารกองประจำการได้ศึกษาจบหลักสูตรตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไปแล้วรวม 1 รุ่น (มณฑลทหารบกที่ 22. 2536 : 29) ซึ่งนับว่าการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ในระดับหนึ่ง และเนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นโครงการใหม่ ทั้งยังไม่ได้มีการศึกษาค้นคว้าหรือประเมินผลอย่างเป็นระบบ ประกอบกับการที่จะปรับปรุงหรือพัฒนากิจการใดให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นสมควรที่จะได้ทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกลสำหรับทหารกองประจำการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของทหารกองประจำการ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษาทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่มีต่อการเรียนทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่เกี่ยวกับการเรียนทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสภาพความเป็นจริงของกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการเรียนการสอนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 อันจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่เกี่ยวกับการเรียนทางไกลตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนทางไกลให้บรรลุวัตถุประสงค์ตรงตามเป้าหมายและนโยบายของโครงการ รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของทหารกองประจำการมากยิ่งขึ้น

3. เป็นประโยชน์ต่อการประสานความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กับสำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการบรรลุวัตถุประสงค์ ตรงตามเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนเพื่อเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการกระจายความเป็นธรรมทางการศึกษาอีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ทหารกองประจำการที่สมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 เขตมณฑลทหารบกที่ 22 ประจำปีการศึกษา 2536 จำนวนรวมทั้งสิ้น 772 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จากกลุ่มประชากรในข้อ 1. ในอัตราส่วนร้อยละ 50 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 389 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหาและด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา เนื่องจากที่ศึกษาเป็นทหารกองประจำการหรือทหารเกณฑ์ที่มีอายุและสถานภาพส่วนตัวไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งอาจจัดว่าเป็น Homogeneous Population ดังนั้นงานวิจัยจึงไม่มีการศึกษาในลักษณะตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แต่ได้ทำการศึกษาข้อมูลสำคัญโดยจำแนกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.2.1 ข้อมูลส่วนตัวและสถานภาพทางครอบครัวของทหารกองประจำการ ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนพี่น้องในครอบครัว ลำดับที่ของการเป็นบุตร การประกอบอาชีพ จำนวนรายได้ต่อเดือน การประกอบอาชีพของบิดา-มารดา ภูมิลำเนาเดิมและสุขภาพ

3.2.2 ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านตัวผู้เรียน ด้านวิธีการเรียนทางไกล ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และการรับรู้ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสามารถถ่ายทอดออกมาในลักษณะของการพูด หรือการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร/ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้หมายรวมถึงความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 รวม 7 ด้านคือ

1.1 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ได้แก่ ความพร้อม ความรู้และความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทหารกองประจำการ เช่น ครูประจำกลุ่ม วิทยากรผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหาร และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

1.2 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาความทันสมัย ความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และความยากง่ายในเนื้อหาวิชา เป็นต้น

1.3 ด้านวิธีการเรียนทางไกล ได้แก่ ความเหมาะสมของ เอกสารสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบการสอน เช่น ขนาดของตัวอักษร ภาพประกอบ ความชัดเจนของการพิมพ์ ความเหมาะสมของการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง เนื้อหาสาระของรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

1.4 ด้านตัวผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมของผู้เรียน ความแตกต่างในเรื่องพื้นฐานความรู้เดิม และความสมบูรณ์ในด้านสุขภาพร่างกาย เป็นต้น

1.5 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ได้แก่ ความสะดวกและความเหมาะสมของสถานที่ใช้จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม บทบาทของครูประจำกลุ่มและวิทยากร การวางแผนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม และความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นต้น

1.6 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานการให้คะแนน ความยุติธรรมในการให้คะแนน และการออกข้อทดสอบได้ครอบคลุมเนื้อหา เป็นต้น

1.7 ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ ได้แก่ ความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดเป็นและการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ เป็นต้น

2. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียน โดยความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กับสำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลาง รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ด้วยวิธีการเรียนทางไกลให้แก่ทหารกองประจำการตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับทหารกองประจำการ

3. ทหารกองประจำการ หมายถึง ชายไทยที่มีอายุ 21 ปี ทุกคนที่ถูกเกณฑ์ให้เข้ารับราชการทหาร ซึ่งมีกำหนดระยะเวลา 2 ปี ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารพ.ศ. 2479 ในที่นี้หมายความว่าทหารกองประจำการที่เข้ารับ

ราชการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่ได้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาและลงทะเบียน
เรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2536

4. มณฑลทหารบกที่ 22 หมายถึง เขตพื้นที่ความรับผิดชอบหน่วยหนึ่ง
ในหลายหน่วยตามโครงสร้างของกองทัพ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่รวม 5 จังหวัด ได้แก่
จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด บัณฑิต ศรีสะเกษ และมุกดาหาร ในการศึกษา
ค้นคว้าครั้งนี้หมายความว่าถึงจังหวัดในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่ดำเนินการจัด
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ ซึ่งมีอยู่ 3
จังหวัดคือ จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และบัณฑิต

5. การเรียนทางไกล หมายถึง วิธีการเรียนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่
ไกลกัน ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองจากสื่อที่จัดให้ ซึ่งได้แก่ สื่อ
สิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และการพบกลุ่ม ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้หมายความว่าถึงวิธี
เรียนทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในเขตมณฑล
ทหารบกที่ 22

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้คือ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการ การจัดการเรียนการสอนทางไกล จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

ความเป็นมา

เหตุผลและความจำเป็นของการที่รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการจะต้องเร่งรัดการขยายโอกาสทางการศึกษานั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านสังคม เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และเทคโนโลยีเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และเป็นที่คาดหมายกันว่าไม่นานประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนโฉมหน้าจากประเทศสังคมเกษตรไปสู่สังคมกึ่งอุตสาหกรรมและบริการอย่างแน่นอน รัฐบาลโดยองค์การที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมบุคลากรให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวจึงมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้น โดยพยายามกระตุ้นเร่งรัด รมรงค์ให้ผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อ ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน (ทวิป อภิลิทธิ. 2534 : 4 - 5) ดังนั้นเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีจึงได้เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นแกนกลางในการดำเนินการขยายโอกาสในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 หรือ

หลักสูตรอื่นใดที่จะพัฒนาขึ้นและเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดฝึกวิชาชีพในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา โดยให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนประสานงานกับกรมและหน่วยงานที่สามารถดำเนินการเรื่องนี้ได้ และให้เริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 1)

กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคน ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ระบุให้มีการนำกำลังทหารไปใช้ในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานทหารพัฒนาการ. 2523 : 1) ด้วยเหตุนี้กระทรวงกลาโหมจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีทั้งด้านวิชาสามัญและวิชาชีพตลอดจนความรู้ทั่วไป จึงร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ทหารกองประจำการหรือที่เรียกว่าทหารเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะในแต่ละปีทางราชการได้เรียกเกณฑ์ประชาชนเข้ามารับราชการทั้ง 3 เหล่าทัพปีละหลายหมื่นคน และเฉพาะในส่วนของการกองทัพบกนั้นจะมีชายฉกรรจ์ถูกเกณฑ์เข้ามารับราชการทหารประมาณ 80,000 คน (ศูนย์วิจัยพัฒนาการทหาร. 2531 : 51) ที่จะต้องเข้ามาอยู่ในระเบียบวินัยของทหารเป็นระยะเวลา 2 ปี ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารที่กำหนดว่า "ชายไทยที่มีสัญชาติเป็นไทย ตามกฎหมายมีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน"

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวนี้ ต่อมาในวันที่ 30 กรกฎาคม 2534 กรมการศึกษานอกโรงเรียนและกองทัพบกจึงได้กำหนดกรอบแนวนโยบายในการจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไว้คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 3)

"การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของทหารกองประจำการในกองทัพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นทหารกองประจำการทุกคนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาแล้ว ควรศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระหว่างเข้าประจำการในกองทัพโดยมิให้เกิดผลกระทบต่อการกิจหลักของกองทัพ"

กระทรวงกลาโหมจึงมอบหมายให้สำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด ประสานกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาแล้วใน 3 เหล่าทัพ ให้สามารถศึกษาต่อเพิ่มขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนของประเทศและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเป็นอย่างยิ่ง

วิธีดำเนินงาน

สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 วิธีเรียนคือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง สำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับทหารกองประจำการจะใช้วิธีเรียนทางไกล

3. หน่วยทหาร

3.1 สำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด

3.2 หน่วยทหารในพื้นที่

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค มีหน้าที่ให้การสนับสนุนในการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการ ดังนี้

1. ร่วมกับ สำนักงานทหารพัฒนา (สทพ.) จัดอบรม สัมมนา ประชุมชี้แจงผู้ประสานงานและครูประจำกลุ่มของเหล่าทัพ
2. จัดทำสื่อเสริมเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

3. จัดทำรูปแบบและแนะแนวผู้เรียนให้กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

4. จัดบริการแบบพิมพ์ต่าง ๆ เช่น คู่มือนักศึกษา ใบสมัคร เป็นต้น

5. จัดให้มีการนิเทศติดตามผล

6. ประเมินผลการเรียน

7. วิจัยและทดลองการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับทหารกอง
ประจำการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สื่อ เป็นต้น

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร เป็นผู้รับผิดชอบและหรือเป็นสถานศึกษาให้กับทหารกองประจำการ
โดยมีภารกิจดังนี้

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร ร่วมกับหน่วยทหารจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน
ให้กับทหารกองประจำการ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจในการสมัครเรียน

2. ดำเนินการรับสมัครทหารกองประจำการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา
และลงทะเบียน

3. กำหนดแผนการเรียนร่วมกับหน่วยทหารและนักศึกษา ตามระยะ
เวลาที่ทหารกองประจำการปฏิบัติหน้าที่อยู่

4. แต่งตั้งครูประจำกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนให้
กับทหารกองประจำการ

5. ควบคุม ดูแล และส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม

6. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนการสอน

7. ประเมินผลการเรียนการสอน

8. จัดทำทะเบียนและบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของนักศึกษา

9. จัดการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร)
และการนำความรู้และเครือข่ายช่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนไปประยุกต์ใช้ในการ
พัฒนาตนเองและชุมชน

10. ดำเนินการอนุมัติการจบหลักสูตรของนักศึกษาและการออกหลักฐานการศึกษาให้กับนักศึกษา

หน่วยทหาร แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. สำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติกองบัญชาการทหารสูงสุด (สทพ.กรป.กลาง) มีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการ ดังนี้

1.1 ประสานงานกับเหล่าทัพ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

1.2 สนับสนุนสื่อเสริมต่าง ๆ เพื่อให้จัดการศึกษา

1.3 ร่วมนิเทศ ติดตามผลในลักษณะที่มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

1.4 ร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค จัดอบรม สัมมนาประชุมชี้แจงผู้ประสานงานและครูประจำกลุ่มของเหล่าทัพ

1.5 ร่วมทำการวิจัยและทดลองการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับทหารกองประจำการและครูประจำกลุ่มของเหล่าทัพ

1.6 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนและ เสนอความเห็นในการอนุมัติการจบหลักสูตร

2. หน่วยทหารในพื้นที่ (ส่วนกลาง-ส่วนภูมิภาค) เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลแก่ทหารกองประจำการ มีหน้าที่ดังนี้

2.1 ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ

2.2 คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ารับการศึกษา

2.3 ประสานงานกับ สทพ.กรป.กลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

2.4 ให้บริการสื่อเสริม

- 2.5 อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำกลุ่มและผู้เรียน ในด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และสาธารณูปโภค
- 2.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับการศึกษาครบถ้วนตามหลักสูตร
- 2.7 ให้ความร่วมมือในการสรรหาผู้ประสานงานและครูประจำกลุ่ม
- 2.8 ประเมินผลการเรียนตามที่สถานศึกษามอบหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530
สำหรับทหารกองประจำการ

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง จากหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้มุ่งส่งเสริมให้ผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้แต่พลาดโอกาสที่จะศึกษาต่อในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ฝึกทักษะและปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้เท่าเทียมกับผู้อื่น สามารถปฏิบัติตนให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามสมควรแก่สภาพ

หลักการ

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม อันเป็นพื้นฐานให้เห็นช่องทางสำหรับประกอบอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตลอดจนรู้จักหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกงานอาชีพ หรือเพิ่ม ปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุง

การดำรงชีวิตของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม และ วิทยาการใหม่ ๆ

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ สอดคล้องกับ สภาพการแก้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

4. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพในด้านจริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมไปในทางอันจะเป็นการช่วยพัฒนาประเทศ

5. เป็นการศึกษาที่จัดให้ประสานสัมพันธ์กันทั้งในระบบโรงเรียน และ นอกโรงเรียน

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหาร กองประจำการมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1. รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงกระบวนการคิด ซึ่งมีองค์ประกอบ อย่างน้อย 3 ประการคือ

1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง

1.2 สังคมสิ่งแวดล้อม

1.3 วิชาการ

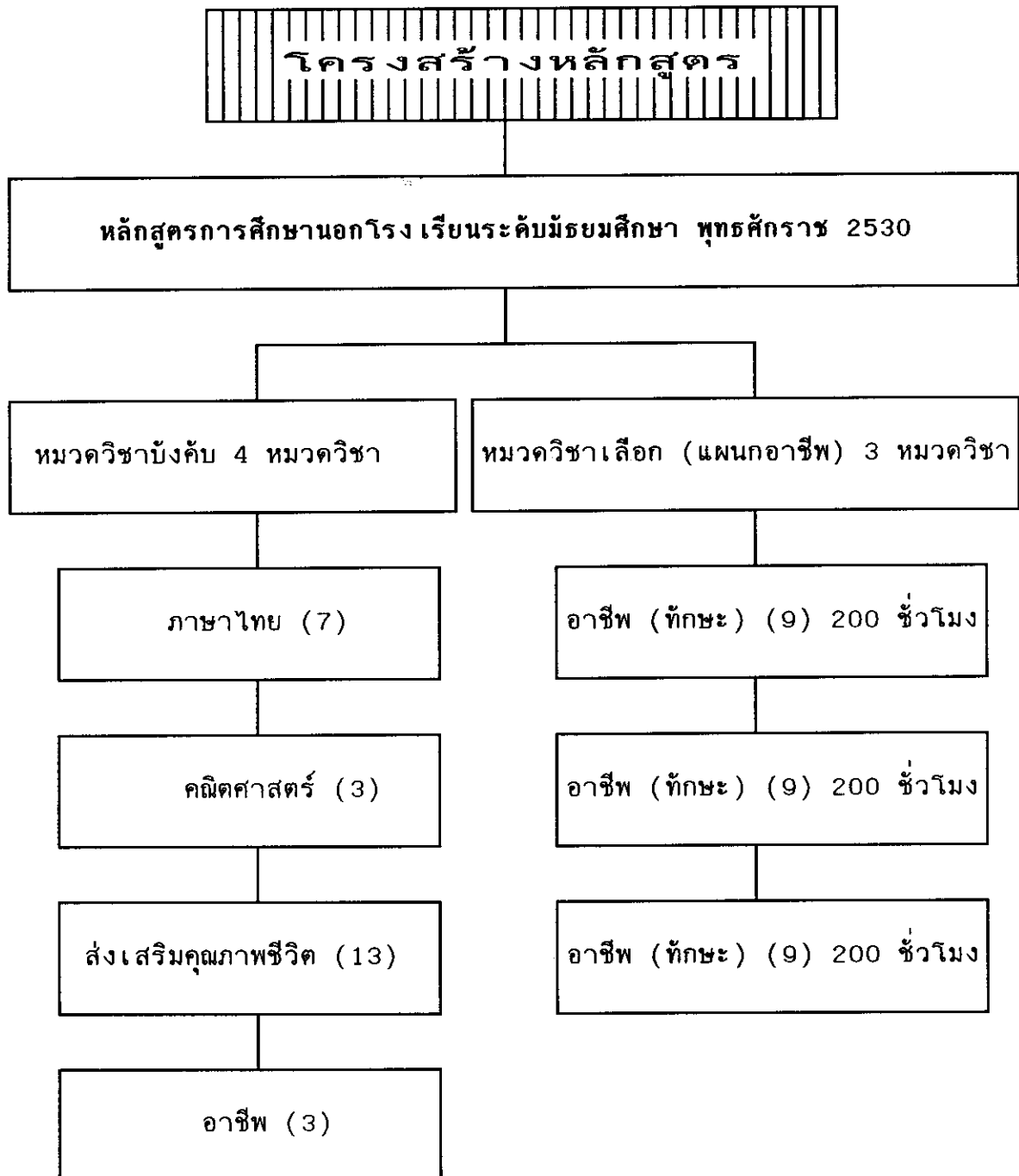
2. มีความรู้และทักษะเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติม และการดำเนินชีวิต

3. เห็นคุณค่าและธำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม อันดีงาม

4. เข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ รู้จักพิจารณา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

5. เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของ พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนความรับผิดชอบต่อตัวเอง ครอบครัว และสังคม

6. มีเจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพ ฝึกให้ขยันอดทนและประหยัด ตลอดจนรู้จัก
สงวนบำรุงรักษาสาธารณะสมบัติและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ทั้งใน
ปัจจุบันและอนาคต

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างหลักสูตรที่ใช้กับนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการ
(ทหารเกณฑ์) ของทุกเหล่าทัพ

เป้าหมาย

หลักสูตรนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ฝึกทักษะ ปฏิบัติงาน เจตคติที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต โดยเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัดความสนใจและความต้องการของตนเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามสมควรแก่ศักยภาพ

เป้าหมายของหลักสูตร

1. ผู้เรียนได้เรียนจากสภาพที่เป็นจริงของชีวิตในสังคม อีกทั้งเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของตน สามารถนำแนวคิด กระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตปัจจุบัน และวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตอีกด้วย
2. ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถ ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ทั้งสายสามัญ สายอาชีพและความรู้ความสามารถ ประสบการณ์อื่นใด มาเทียบโอนผลการเรียนตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในความสามารถ และประสบการณ์ของตน อีกทั้งเกิดแรงจูงใจให้ใฝ่ศึกษาอย่างกระตือรือร้น เห็นประโยชน์ที่จะนำความรู้ไปใช้ได้จริง เมื่อผู้เรียนยังมีความสามารถ และประสบการณ์มากก็สามารถเรียนจบได้เร็ว ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้ใหญ่
3. ผู้เรียนมีโอกาสวางแผนการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาอาชีพได้เหมาะสมกับสภาพของตน ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี
4. ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้หลายวิธีในแต่ละภาคเรียน โดยหมวดวิธีไม่ซ้ำกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถและความถนัดของตน ในขณะที่เรียนก็ใช้เวลาส่วนหนึ่งทำงานประกอบอาชีพไปด้วย

แผนการเรียน

นักศึกษาทหารกองประจำการสังกัดกองทัพบก ที่สมัครเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยม

ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สามารถดำเนินการเรียน และลงทะเบียนเรียนตามผลัดที่เข้ามาประจำที่กองทัพ ดังนี้

กองทัพบกมีแผนการเรียน 2 แผนคือ

1. แผนการเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ผลัด 1

1.1 6 เดือนแรก เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ฝึกวิชาทหาร

1.2 ภาคเรียนที่ 1 เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม เรียนวิชาส่งเสริม

คุณภาพชีวิต วิชาภาษาไทย

1.3 ภาคเรียนที่ 2 เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม เรียนวิชาคณิตศาสตร์

หมวดวิชาอาชีพ

1.4 ภาคเรียนที่ 3 เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม เทียบโอน พบกลุ่ม

ขอจบหลักสูตร

2. แผนการเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ผลัด 2

2.1 6 เดือนแรก เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ฝึกวิชาทหาร

2.2 ภาคเรียนที่ 1 เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม เรียนวิชาส่งเสริม

คุณภาพชีวิต วิชาภาษาไทย

2.3 ภาคเรียนที่ 2 เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม เรียนวิชาคณิตศาสตร์

หมวดวิชาอาชีพ

2.4 ภาคเรียนที่ 3 เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม เทียบโอน พบกลุ่ม

ขอจบหลักสูตร

หมายเหตุ แผนการเรียนทุกแผนต้องมีการเทียบโอนผลการเรียนจึงจะจบได้ก่อน 4 ภาคเรียน

ทหารกองประจำการที่เรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จะเริ่มการฝึกวิชาทหารในช่วง 6 เดือนแรก ตามที่กองทัพจัดให้หลังจากนั้นต้องจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานการสมัครเพื่อสมัครเป็นนักศึกษาในภาคเรียนที่ 1 นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาบังคับ 2 หมวดคือ หมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต 13

หน่วยการเรียนรู้ หมวดวิชาภาษาไทย 7 หน่วยการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ลง
ทะเบียนเรียนหมวดวิชาบังคับ 2 หมวดวิชาคือ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ 3 หน่วยการ
เรียนรู้ และหมวดวิชาอาชีพ (บังคับ) 3 หน่วยการเรียนรู้ และภาคเรียนที่ 3
นักศึกษาจะลงทะเบียนเทียบโอนผลการเรียนจากวิชาทหารที่กองฝึกให้ และลง
ทะเบียนกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต 42 หน่วยการเรียนรู้ เมื่อ
นักศึกษาผ่านการเรียนครบตามเกณฑ์การจบหลักสูตรแล้ว สามารถยื่นคำร้องขอจบ
หลักสูตรเพื่อรับประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้

การจัดการเรียนการสอนทางไกล

วิจิตร ศรีสอาน (2529 : 5 - 7) ได้ให้ความหมายของการเรียน
การสอนทางไกลไว้ว่า หมายถึงระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อ
อันได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และการสอนเสริม
รวมทั้งการศึกษาจากศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก และเชียรศรี วิวิธสิริ
(2530 : 30) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางไกลว่า หมายถึงการเรียนการสอนที่มี
ผู้เรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ และทำกิจกรรมโดยอาศัยสื่อทางไกลแบบต่าง ๆ

สำหรับหลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทางไกลมีดังนี้ (กรม
การศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 6)

1. เป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ
และการจัดกลุ่มผู้เรียน
2. เป็นการเรียนระบบเปิด คือ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้
อย่างทั่วถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาตามความสามารถ
ความสะดวกของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยไม่มีข้อจำกัด
3. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองคือ ให้ผู้เรียนวางแผนวิธี
เรียนด้วยตนเองโดยใช้สื่อประสม

วัตถุประสงค์ในการจัดการ เรียนการสอนทางไกล

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2528 : 56) มีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล ดังนี้คือ

1. เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนที่ด้อยหรือพลาดโอกาสทางการศึกษา ได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
2. ใช้รูปแบบการศึกษาทางไกลในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่ไม่ได้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน
3. เสริมสร้างการรู้หนังสือและยกระดับการให้การศึกษาแก่ประชาชน
4. ให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น
5. สร้างให้เกิดกระบวนการกลุ่มในโรงเรียนการสอนและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

วิธีการ เรียนทางไกล

ในการเรียนการสอนทางไกลของทหารกองประจำการต้องศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้สื่อการเรียนซึ่งสามารถแยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2534 : 6)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารประกอบการเรียน และการสอนอื่น ๆ
2. สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ สไลด์ เทปคาสเซต และ วีดีโอเทป
3. การพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันกระทำตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อฝึกกระบวนการกลุ่มตัดสินใจแก้ปัญหา การพบปะพูดคุยกับกลุ่มและการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม

นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งวิชาการอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 7)

จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

เชิยรศรี วิวิธสิริ (2534 : 157) ได้สรุปแนวคิดของฮูล (Houle) พบว่าผู้ใหญ่ที่มาเรียนนั้นมาร่วมกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ด้วยเหตุผลพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการคือ

1. มีเป้าหมายเฉพาะบางอย่างอยู่ในใจ (Goal Oriented) เช่น ต้องการประกาศนียบัตรไปเลื่อนวุฒิ เลื่อนขั้นเงินเดือน นักศึกษาส่วนใหญ่มาเรียนด้วยสาเหตุนี้คือ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออาชีพการงาน หรือเพิ่มพูนวิทยะฐานะของตน
2. ต้องการเข้าร่วมสังคม มีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นบ้าง (Activity Oriented) แสวงหากิจกรรมใหม่ ๆ หรือมาเรียนเพื่อแก้เหงา ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (Learning Oriented) มาเรียนเพราะสนใจอยากรู้อยากเห็น มิได้คำนึงถึงปริญญาหรือประกาศนียบัตร แต่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ของตน

เนื่องจากลักษณะธรรมชาติของผู้ใหญ่แตกต่างจากเด็ก ดังที่ทราบกันมาแล้ว ดังนั้นนักเรียนผู้ใหญ่หรือนักศึกษาผู้ใหญ่จึงมีลักษณะต่างจากเด็กนักเรียน

ลักษณะของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยทั่วไปมีดังนี้ คือ

1. มีความแตกต่างระหว่างบุคคลมากมายหลายแบบ
2. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการมาเรียนแตกต่างกัน
3. มีประสบการณ์เดิมที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้แตกต่างกัน
4. มาเรียนด้วยความสมัครใจ และมีความสนใจนาน
5. มีความสนใจมากในสิ่งที่เขาพอใจและมีความต้องการ

6. ต้องใช้เวลามากในการปรับตัวและสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมระหว่างเพื่อน ๆ
7. มีความสัมพันธ์แบบเพื่อนกับครู
8. ชอบทำตามความเคยชินที่ปฏิบัติมา
9. ชอบการแนะนำมากกว่าถูกสอน ต้องการที่จะนำตนเองมากกว่าให้ผู้อื่นบงการ
10. ต้องการคำยกย่องชมเชยหรือสนับสนุนด้านกำลังใจมากกว่าการตำหนิหรือลงโทษ
11. ชอบการปฏิบัติที่มีความจริงใจและปรารถนาดี รักความยุติธรรมและความมีเหตุผล
12. มีภารกิจและความรับผิดชอบในชีวิตมาก ทั้งต้องปฏิบัติภารกิจนั้น ๆ ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่
13. มีความวิตกกังวลและตึงเครียดมากกว่าเด็ก รวมถึงความเหนื่อยล้าที่ต้องทำงานมาทั้งวันด้วย
14. สมรรถภาพทางกายลดลง เพราะเสื่อมลงตามวัย ทำให้ต้องใช้เวลาค่อยได้หรือปฏิบัติมาก รวมถึงประสบการณ์เดิมสอนให้ต้องระมัดระวังด้วยการกระทำใด ๆ จึงช้าลง
15. ผู้ที่เคยหยุดเรียนกลางคัน (Drop Out) มักมองว่าตนเองมีความสามารถทางการเรียนต่ำ

จากทฤษฎีและหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีลักษณะแตกต่างกับการเรียนรู้ของเด็ก นักการศึกษาผู้ใหญ่จึงได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งควรที่จะมีการนำมาใช้ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนหรืออาสาสมัครครูที่จะมีความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสอนหนังสือแก่ผู้เรียนได้

องค์ประกอบที่สำคัญของการ เรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการทางการศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการสอน รวมทั้งสื่อต่าง ๆ และ การทดสอบประเมินผลก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาในการจัดการเรียน การสอน เพื่อการจัดองค์ประกอบดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนอื่นจะช่วยให้ การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ครูผู้สอนผู้ใหญ่

เชียรศรี วิวิธสิริ (2534 : 164) ได้สรุปหน้าที่ของครูผู้สอนไว้คือ

1. เป็นผู้นำหรือแนะแนวทางในการเรียน
2. เป็นแหล่งวิทยาการในด้านเนื้อหาวิธีการ
3. เป็นผู้ช่วยจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนจัดให้ผู้เรียนและสภาพแวดล้อม มีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
4. เป็นผู้คอยดูแลอำนวยความสะดวกในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. เป็นผู้ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนอย่างเต็มที่

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2520 วิธีเรียนทางไกล มีวิธีการเรียนดังนี้

1. ศึกษาแบบเรียนและชุดการเรียนด้วยตนเอง และพบกลุ่มเพื่อทำ กิจกรรมแก้ปัญหาการเรียน
2. ฟังรายการวิทยุเพื่อเสริมความรู้
3. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการ
4. พบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการพบกลุ่ม
5. ประเมินผลการเรียนระหว่างภาคและปลายภาค

สำหรับกิจกรรมการพบกลุ่มซึ่งทุกวิธีเรียนจะต้องลงทะ เขียนเรียนจนผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตรในภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่ง การจัดมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนี้

1. ภาคทฤษฎี ให้จัดโครงสร้างหลักสูตร อาจจะสอนด้วยกระบวนการกลุ่มโดยเน้นการทำกิจกรรมร่วมกัน
2. ภาคปฏิบัติ ให้มีการจัดทำโครงการเพื่อนำไปปฏิบัติในพื้นที่หลังจากเรียนภาคทฤษฎีแล้ว
3. การประเมินผล พิจารณาจากการนำภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้สอนต้องประเมินเป็นระยะ ๆ จนจบโครงการ ส่วนผลงานตามโครงการให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลของหลักสูตร

เทคนิคการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ เพื่อสนองความต้องการ แก้ปัญหาให้กับผู้เรียน และชุมชนซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ เทคนิคการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับหลักสูตร ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. วิธีจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนควรศึกษาเกี่ยวกับ
  - 1.1 สภาพปัญหา สภาพความเป็นอยู่และความต้องการของผู้เรียน
  - 1.2 พัฒนาการของผู้เรียน จิตวิทยาผู้ใหญ่ วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ประสบการณ์เดิม
  - 1.3 ศึกษาสภาพสิ่งแวดล้อมและชุมชน ค่านิยม วัฒนธรรม และประเพณี
  - 1.4 เหตุการณ์ปัจจุบัน เหตุการณ์ใกล้ตัวหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและชุมชน

2. บรรยากาศการเรียนรู้ ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ความไว้วางใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน อาจใช้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและกลุ่มของผู้เรียนตามความเหมาะสม

3. ใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสม ผู้สอนต้องคำนึงถึงสภาพ วัย สถานที่ ความแตกต่างของผู้เรียนและความพร้อมทางด้านต่าง ๆ

4. การวัดผลและการประเมินผลการเรียน โดยครูผู้สอนทำแผนร่วมกับ ผู้เรียนการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งควรทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรประเมินผลก่อนเรียน ประเมินระหว่าง เรียนและประเมินผลปลายภาคเรียน โดยผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น ต้องเป็น ไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2530

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ผู้สอนควรศึกษาและจัดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ก่อนเรียน

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในด้านความต้องการ ปัญหา ชีวิต ความเป็นอยู่ สภาพชุมชน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งประเพณีและ วัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนให้เหมาะสม

1.2 ศึกษาหลักสูตร เพื่อรู้หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง หลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และ เกณฑ์การจบหลักสูตร

1.3 วางแผนการเรียนล่วงหน้าโดยกำหนดแผนการเรียนร่วมกับ ผู้เรียนตลอดหลักสูตร ตามความสามารถ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

1.4 จัดเตรียมสื่อประกอบการเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการติดต่อประสานงาน กับบุคคลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ

2. ระหว่างเรียน

2.1 ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้โดย เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน และต้องคำนึงเสมอว่าผู้เรียนคือผู้แก้ปัญหาการเรียน ส่วนผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้อง

ใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ ภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และประสบการณ์ของผู้เรียน

2.2 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาการของผู้เรียน และวัดผลระหว่างเรียน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนรู้ให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หลังเรียน

3.1 จัดกิจกรรมการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 การประเมินผลอาจประเมินจากการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทางด้านสังคม การพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ การดำเนินชีวิตที่ดีในทุกด้าน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2 วางแผนพัฒนาปรับปรุงการสอนจากการประเมินผลการเรียนทั้งระบบเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและต้องจัดในเวลาที่เหมาะสม การจัดจึงต้องมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นด้วยความสมัครใจ เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมผู้เรียนควรประสบความสำเร็จ ได้รับคำยกย่องและเป็นที่ยอมรับ ตลอดจนช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนรวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน

รูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดได้ในรูปแบบต่าง ๆ การจัดกิจกรรมต้องเป็นการจัดที่ส่งเสริมให้เกิดแนวทางในการเลือกและพัฒนาอาชีพ พัฒนาชีวิตและสังคม เช่น การแนะแนว ทัศนศึกษา ค่ายงาน เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ หรือผู้ประสบความสำเร็จทางด้านอาชีพมาบรรยาย การอภิปรายและแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และทักษะในการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์หมู่บ้าน ฯลฯ

นอกจากนั้นควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งวิทยาการที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เช่น ศึกษาค้นคว้าจากศูนย์การเรียนรู้ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ด้านวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน การค้นคว้า รักชุมชน รักถิ่น มีเจตคติที่ดีต่อการใฝ่หาความรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตปัจจุบันและอนาคตได้

การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการประเมินค่าการศึกษาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร การประเมินค่าที่ดีต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ดีด้วย การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนต้องวางแผนร่วมกัน เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบว่าการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ หรือบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ เพียงไร ในการประเมินผลควรประเมินหลายด้านควบคู่กันไป ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วิธีการ และเทคนิคที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร การประเมินผลควรทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

การประเมินผลการเรียนรู้ทำได้เป็นระยะซึ่งอาจจะทำได้โดย

1. การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน หรือ ใช้เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียน
2. ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุรภีร์ วีรวาณิช (2524 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจสภาพปัญหาการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 ซึ่งเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์วิชาวิทยาศาสตร์ ในจังหวัดสงขลาปีการศึกษา 2533 พบว่า สภาพปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับ ระบบการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้แก่

1. ด้านคู่มือเรียนและการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่วิทยุและไปรษณีย์ กับครูประจำกลุ่มมีความเห็นว่า นักศึกษาจะได้รับคู่มือเรียนในเวลาที่ไม่แน่นอน ทั้งที่นักศึกษาควรได้รับคู่มือเรียนก่อนรับฟังรายการวิทยุทุกครั้ง สำหรับเนื้อหาใน คู่มือเรียนมีบางบทไม่เหมาะสมกับสติปัญญา และเนื้อหามากเกินไป นักศึกษาควร อ่านคู่มือก่อนฟังรายการวิทยุทุกครั้ง และควรทำแบบฝึกหัดส่งทุกครั้ง สาเหตุที่ นักเรียนไม่ส่งแบบฝึกหัดเป็นเพราะไม่มีเวลาว่างทำแบบฝึกหัด

2. ด้านบทวิทยุ นักศึกษาฟังรายการวิทยุที่ออกอากาศรายการวิทยุ ไปรษณีย์และมุ่งหวังจะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และระยะเวลาในการ ออกอากาศควรเป็นครั้งละ 30 นาทีเท่าเดิม และรูปแบบของรายการวิทยุที่ผลิต ควรตรงกับความต้องการของนักศึกษา

3. ด้านการพบกลุ่มผู้เรียน ตามความมุ่งหมายของเจ้าหน้าที่วิทยุและ ไปรษณีย์ครูประจำกลุ่มและนักศึกษามีความเห็นว่า นักศึกษาควรมาพบกลุ่มทุกครั้ง และต้องการพบกลุ่มในวันอาทิตย์ ที่ไม่ได้มาพบกลุ่มเพราะติดธุระ และตรงกับเวลา ทำงาน

ทิพวรรณ ชำนาญเวช (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาอบรม หลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของนายทหารสัญญาบัตร และนายทหาร ประทวนที่จัดโดยสำนักงานทหารพัฒนาการ กองอำนวยการกลาง สำนักผู้บัญชาการ ทหารสูงสุด โดยศึกษาความคิดเห็นของนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน ที่มีต่อหลักสูตรและเนื้อหาวิชา วิทยาการ และวิธีการฝึกอบรม ตัวผู้เข้ารับการอบรม สื่อการเรียนการสอน การดำเนินงาน และการนำความรู้จากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จไปใช้ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านหลักสูตรและ เนื้อหาวิชา วิทยาการและวิธีการฝึกอบรม ตัวผู้เข้ารับการอบรม สื่อการเรียนการสอน การดำเนินงาน และการนำความรู้จากเนื้อหาวิชาที่ได้รับการอบรมไปใช้อยู่ในระดับ ที่มีความเหมาะสมมาก

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรจัดหลักสูตรและเนื้อหาวิชาของการ อบรมครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ของนายทหารสัญญาบัตร และนายทหาร ประทวนให้แตกต่างกันตามความเหมาะสมของการนำไปปฏิบัติ
2. สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรประสานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยอาจขอความร่วมมือในด้านสถานที่ดูงาน ฝึกงานนอกสถานที่ หรือด้านวิทยาการ ผู้บรรยาย หรือขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อประกอบความ สมบูรณ์ของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาให้ดียิ่งขึ้น
3. สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานการศึกษา นอกโรงเรียนที่สำนักงานทหารพัฒนาการดำเนินอยู่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการ เผยแพร่ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนและหน่วยงาน ของทหารทราบเพื่อที่หน่วยงานดังกล่าวจะได้ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการ จัดการศึกษาของสำนักงานทหารพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น

บุษบา ธรรมชนะ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลการ ฝึกอบรมหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ของนายทหารชั้นประทวนที่จัดโดยสำนักงานทหาร พัฒนาการ กองอำนวยการกลาง สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด โดยผลจากการวิจัย ครั้งนี้พบว่า นายทหารชั้นประทวนที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ส่วนมาก มาจากกองทัพบก สำหรับการ จัดฝึกอบรมนั้นนายทหารชั้นประทวนที่ผ่านการฝึกอบรม มีความคิดเห็นว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์เหมาะสมที่จะนำไปสอน ทหารกองประจำการ วิทยาการให้ความรู้ดีสื่อการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา การดูงานนอกสถานที่ได้รับผลคุ้มค่าในแง่ของความรู้ที่จะนำไปใช้

ได้รับประโยชน์จากเนื้อหาวิชาหลักการเลี้ยงสัตว์มากกว่าวิชาอื่น ๆ ทั้งหมด แต่โอกาสที่จะนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดคือ วิชาการสุขาภิบาลและโรคติดต่อของสัตว์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์โดยมุ่งเน้นหนักทางภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี เพื่อที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดทักษะชำนาญมากยิ่งขึ้น

2. สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรจะได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหน่วยต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยราชการนอกหรือในกระทรวงกลาโหมก็ได้ เพื่อที่จะได้ติดต่อขอความร่วมมือในด้านวิทยากร เครื่องอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ในการฝึกอบรม หรือเพื่อความร่วมมือในการดำเนินงานนอกสถานที่ก็ได้

3. สำนักงานทหารพัฒนาการควรจะได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์บางวิชาให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งหมายถึงด้านเนื้อหาวิชาและระยะเวลาของแต่ละวิชา

ภมรพรรณ มณฑาพันธุ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ปัญหาของครูผู้สอน ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียน เบ็ดเสร็จในหน่วยทหาร ความเป็นเอกเทศของอาคารเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและความสนใจของผู้เรียน

2. ความต้องการของครูผู้สอน ได้แก่ ความต้องการด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ควรมีเอกสารคู่มือสำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ควรจัดสื่อเอกสารเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา และควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี

สุรัชชัย จิวเจริญสุข (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการฝักออบรมอาชีพเกษตรกรของทหารกองประจำการ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่เป็นโสด มีภูมิลำเนาอยู่ในชนบท มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอายุเฉลี่ย 22.38 ปี มีอาชีพทำการเกษตรเช่นเดียวกับบิดามารดา พื้นที่ถือครองทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นของบิดามารดา

ทหารกองประจำการมีความต้องการฝักออบรมอาชีพเกษตรกรรมทั้ง 4 สาขาตามลำดับคือ สาขาช่างเกษตร สาขาพืช สาขาสัตว์ และสาขาแปรรูปถนอมอาหาร แต่มีความต้องการในระดับน้อย สำหรับในเรื่องระยะเวลาการฝักออบรมเห็นควรให้มีระยะเวลาการฝักออบรมครั้งละ 3-4 สัปดาห์ โดยมีการบรรยายครั้งละ 30-40 นาที และปฏิบัติครั้งละ 2-3 ชั่วโมง อีกทั้งควรให้สื่อการสอนที่ช่วยให้เห็นได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย และต้องการให้มีการทดสอบความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อจะได้รับประกาศนียบัตร

ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นว่าการฝักออบรมอาชีพเกษตรกรรมทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในทุกสาขาวิชาคือ สาขาพืชและสาขาสัตว์ ได้รับความรู้เพิ่มในระดับปานกลาง ส่วนสาขาช่างเกษตรและสาขาแปรรูปถนอมอาหารได้รับความรู้เพิ่มในระดับน้อย แต่คาดหวังว่าจะสามารถนำความรู้จากการฝักออบรมทั้ง 4 สาขาไปใช้ได้ในระดับปานกลางคือ สาขาพืช สาขาช่างเกษตรและสาขาสัตว์ ส่วนสาขาแปรรูปถนอมอาหารคาดว่าจะนำไปใช้ได้น้อย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการฝักออบรมอาชีพเกษตรกรรมนั้น ทหารกองประจำการคิดว่ามีปัญหาในระดับน้อยในเรื่อง สื่อการสอน เอกสารการสอน และอุปกรณ์ปฏิบัติงาน แต่สิ่งที่ไม่เป็นปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝักออบรม สภาพห้องเรียนครูผู้สอน และหลักสูตรการฝักออบรม

ข้อเสนอแนะของทหารกองประจำการคือ ต้องการให้มีการใช้สื่อการสอนประเภทที่เห็นได้ชัดเจนและเข้าใจง่ายเพิ่มมากขึ้น ต้องการให้เพิ่มอุปกรณ์เพื่อใช้ในชั่วโมงปฏิบัติและต้องการให้มีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่

ผลของการพิสูจน์สมมติฐานปรากฏว่า ทหารกองประจำการที่มีภูมิลำเนาในชนบทมีการศึกษาต่ำและมีอาชีพเกษตรกรรม มีความต้องการฝักออบรมอาชีพ

เกษตรกรรมมากกว่าทหารกองประจำการที่มีภูมิลำเนาในเมือง มีการศึกษาสูงและเป็นผู้มาจากอาชีพอื่น ส่วนทหารกองประจำการที่มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรมาก และผู้ที่มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรน้อย มีความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2530 : 40 - 46) ได้สำรวจการใช้สื่อการศึกษาทางไกลคือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ทำงานด้านการศึกษาสายสามัญเฉลี่ยแหล่งละ 2.8 คน ครูประจำกลุ่มเฉลี่ยแหล่งละ 20 คน ส่วนศูนย์วิชาการนั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยละ 80.3 มีศูนย์การเรียนยังไม่ครบทุกอำเภอ มีเพียงร้อยละ 16.6 ที่มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนครบทุกอำเภอ ผู้บริหารครูประจำกลุ่มทั้ง 3 ระดับ และนักศึกษามีความเห็นว่ารายการวิทยุเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการศึกษาทางไกล และเนื้อหาของรายการควรเป็นการอธิบายเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือแบบเรียน โดยนักศึกษาต้องการให้รายการมีความยาว 30 นาที ส่วนรูปแบบรายการนั้น นักศึกษาชอบรูปแบบรายการบรรยาย รองลงไปได้แก่ รายการตอบปัญหาหนังสือแบบเรียน ครูประจำกลุ่มระดับ 3 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว ไม่ว่าจะเป็นความยากง่าย ขนาดตัวอักษร จำนวนภาพ หรือคำอธิบายส่วนสื่ออื่น ๆ นั้น ทั้งผู้บริหาร ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความเห็นว่าควรเพิ่มแบบฝึกหัดและคู่มือประกอบการรับฟังรายการด้วยปริมาณอุปกรณ์และวัสดุโสตทัศนูปกรณ์นั้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีวิทยุพร้อมเทปคาสเซตเฉลี่ยศูนย์ละ 3.7 เครื่อง ส่วนอุปกรณ์ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมีจังหวัดละ 1 เครื่อง ได้แก่ โทรทัศน์สี เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และเครื่องเล่นวีดีโอเทป สำหรับเทปรายการบทเรียนวิทยุ และเทปเสริมรายการ บทเรียนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ร้อยละ 86.4 ตอบว่ามีต้นฉบับเทปรายการบทเรียนวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาทางไกลไม่ครบทุกสาขา นักศึกษาทางไกลที่มีสภาพการทำงานตามอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนุชาติ บุนนาค (2530 : 55 - 57) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับกองทัพนในสังกัดกองทัพบกที่ 1-4 ต่อการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสำหรับทหารกองประจำการ พบว่า

1. ลักษณะการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสำหรับทหารกองประจำการ มีความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างยิ่ง แต่ละกองทัพบกควรจัดตั้งโรงเรียนในหน่วยของตนโดยใช้ครูในหน่วยทำการสอน และสอนเวลากลางคืนนอกเวลาฝึกตามปกติ

2. กระบวนการเรียนการสอนและบทบาทของผู้สอน พบว่า ครูต้องมีความเข้าใจในหลักสูตรและทราบถึงแหล่งวิชาการ ห้องเรียนควรมีความเป็นสัดส่วน ครูต้องมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการสอน ควรมีการผลิตสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ และควรมีการติดตามผลทหารกองประจำการที่ผ่านการเรียนไปแล้วเป็นระยะ

คำรบ วังระพันธ์ (2531 : 37 - 38) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการฝึกวิชาชีพทหารกองประจำการของสำนักงานทหารพัฒนาการ กรป.กลาง ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การจัดการฝึกอบบรมวิชาชีพทหารกองประจำการมีความคิดเห็นตามระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่ดังนี้คือ ควรให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารหรือหน่วยผู้รับการฝึกและทหารกองประจำการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบบรมวิชาชีพ ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ริเริ่มก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างสำนักงานทหารพัฒนาการ และหน่วยผู้รับการฝึกอบบรมทุกระดับ การผลิตครูหรือวิทยากรให้หน่วยทหาร และการนำชุดฝึกอบบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ไปทำการฝึกอบบรมที่หน่วยทหาร จะทำให้กำลังพลของหน่วยเกิดความคุ้นเคยจนสามารถทำการฝึกอบบรมวิชาชีพได้ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารนั้น สำหรับเวลาในการฝึกอบบรมวิชาชีพนั้น ควรได้ดำเนินการในช่วงเวลาที่ไม่กระทบกระเทือนต่อภารกิจของทหาร โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในวงรอบการฝึกประจำปี ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความสะดวก และความร่วมมือจากหน่วยผู้รับการฝึก

2. กระบวนการฝึกอบรมวิชาชีพทหารกองประจำการมีความคิดเห็นตามระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่ดังนี้ สำนักงานทหารพัฒนาการควรรพัฒนากำลังพลของหน่วยให้มีทั้งคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอต่อการฝึกอบรมวิชาชีพ การผลิตครูหรือวิทยากรให้แก่หน่วยทหารควรรเน้นคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอถึงระดับกองทัพบก ควรเปิดการอบรมหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จแก่ทหารกองประจำการ ผู้ไม่รู้หนังสือ ก่อนการฝึกอบรมวิชาชีพโดยเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพด้วยการทดสอบและประเมินผล สำนักงานทหารพัฒนาการควรรฝึกอบรมวิชาชีพแก่ทหารกองประจำการที่ไม่ได้รับการฝึกให้ได้รับการฝึกโดยทั่วถึงควรรให้ชุดฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ให้ความสนใจต่อการบริหารทรัพยากรและสร้างความศรัทธาแก่หน่วยทหาร ผู้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ

อุบล ทศนโกวิท (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มของนักเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุไปรษณีย์ ในเขตการศึกษานอกโรงเรียนภาคกลางพบว่า

1. นักเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการพบกลุ่ม ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม และด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษส่วนใหญ่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มอยู่ในระดับสูงทุกด้านเช่นกัน

2. นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่ม ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม และด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มีความคิดเห็นที่มีต่อสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มทุกด้าน

คือ ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมกลุ่ม และด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำเนา ขยายแสง (2532 : 55 - 56) ได้ทำการศึกษาวิจัยการ พัฒนาวิชาชีพพลทหารกองประจำการของกองทัพบกเพื่อความมั่นคงของชาติ กลุ่ม ตัวอย่างได้แก่ พลทหารกองประจำการจำนวนรวม 600 นาย วิทยากรรวม 100 นาย และผู้บังคับบัญชาหน่วยรวม 40 นาย รวมทั้งสิ้น 740 นาย ผลจากการศึกษา วิจัยพบว่า

1. ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม แต่อย่างไรก็ดี ผู้รับการฝึกอบรม รวมทั้งวิทยากรและผู้บังคับบัญชาก็มีความเห็นร่วมกันว่า ควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ทำการฝึกอบรม ให้ดีขึ้น เช่น ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเลือกเรียนในหลักสูตรที่ต้องการได้ ตามความสนใจ การฝึกภาคปฏิบัติมีน้อยไป บางหลักสูตรมีระยะเวลาฝึกอบรมน้อย ทำให้ไม่ได้ผล อุปกรณ์การฝึกสอนไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอ หลักสูตรที่ใช้ในการ ฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น การฝึกอบรมภาคปฏิบัติมีน้อยเกินไป หลักสูตรไม่มีคุณภาพพอที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ การศึกษาและดูงานนอกหน่วยมีน้อย เอกสารและตำราที่จะนำไปใช้ประโยชน์และค้นคว้ามีน้อย การไปรับการฝึกอบรม จากศูนย์ฝึกวิชาชีพของกระทรวงศึกษาธิการหรือให้ สทพ.กรป.กลาง อบรมไว้ใน บางหลักสูตร ยังมีความจำเป็นอยู่

2. วิทยากรของหน่วยที่ทำการฝึกอบรมวิชาชีพส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใน การฝึกอบรม 2-5 ปี แต่จากประสบการณ์แล้ว ผู้ที่ทำการฝึกอบรมมากกว่า 5 ปี จะทำการฝึกอบรมได้ผลดีที่สุด นอกจากนี้แล้ววิทยากรภายในหน่วยควรจะมีความรู้ และได้รับการอบรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ในวิชาที่จะทำการฝึกอบรมเพิ่มเติม วิทยากร จะทำการฝึกอบรมอย่างได้ผลนั้นต้องประกอบด้วยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และมีอุปกรณ์การฝึกสอนที่ดีพอ

3. งบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตรมีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์การฝึกสอนหรือเครื่องช่วยฝึกทั้งถาวรและชั่วคราว ได้พอเพียงกับจำนวนผู้รับการฝึกอบรม รวมทั้งไม่สามารถจัดหาวิทยากรที่มีความรู้

ความชำนาญจากนอกหน่วยมาทำการฝึกอบรมได้ ไม่สามารถจัดยานพาหนะรับ-ส่ง วิทยากรหรือผู้รับการฝึกอบรมไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ได้

4. ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับหน่วยที่ทำการฝึกอบรมให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการฝึกอบรมวิชาชีพพลทหารกองประจำการน้อยมาก ไม่เหมือนกับการฝึกตามวงรอบประจำปีของหน่วย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรม ควรได้มีการปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

- 5.1.1 ให้มีการฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น
- 5.1.2 ให้มีหลักสูตรหลายหลักสูตรที่เลือกเรียนได้
- 5.1.3 ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้น
- 5.1.4 เพิ่มอุปกรณ์การฝึกสอนให้ทันสมัยและมีจำนวนมากขึ้น
- 5.1.5 เพิ่มการดูงานให้มากขึ้น
- 5.1.6 บางหลักสูตรควรเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้น
- 5.1.7 มอบเอกสารและตำราให้ผู้รับการฝึกอบรมนำไปใช้

ประโยชน์และค้นคว้าเพิ่มเติม

5.2 วิทยากรของหน่วย ควรมีการปรับปรุงดังนี้

5.2.1 วิทยากรควรได้รับการอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะ และทันกับวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5.2.2 ถ้าวิทยากรของหน่วยไม่มีหรือมีความรู้ไม่ตรงกับวิชาที่จะสอนควรขอรับการสนับสนุนวิทยากรที่มีความชำนาญ และมีประสบการณ์จากภายนอกหน่วย

5.2.3 วิทยากรของหน่วยควรจะต้องมีความรู้ในสาขาวิชาเกษตรหรือสาขาวิชาช่าง โดยการรับการอบรมจาก สทพ.กรป.กลาง หรือเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิสำเร็จการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ของรัฐและเอกชนในสาขาวิชาที่จะสอน

5.3 งบประมาณที่ใช้ในการอบรม ควรเพิ่มค่าบรรยายของวิทยากร ภายนอก

5.4 ผู้บังคับบัญชา

5.4.1 ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นของผู้รับการฝึกอบรมควร ให้ความสนใจในการฝึกอบรมวิชาชีพให้มากขึ้น เช่นเดียวกับการฝึกตามวงรอบ ประจำปีของหน่วย

5.4.2 ควบคุมการใช้งบประมาณในการฝึกอบรมให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์ของกองทัพบก

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2533 : 47 - 65) ได้สำรวจการใช้ สื่อการเรียนทางไกลคือ สภาพการใช้สื่อ สื่อการศึกษาทางไกลผู้เรียนสามารถ เลือกใช้ได้หลายลักษณะ แต่ผู้เรียนมักเลือกใช้ตามความสะดวกและใช้ได้ง่าย โดยเฉพาะสื่อแบบเรียนคู่มือแบบฝึกหัด และเอกสารเสริมผู้เรียนจะใช้กันมากและให้ ความสำคัญในสื่อลักษณะนี้สูง รองลงมาเป็นการพบกลุ่มและฟังรายการวิทยุ ส่วน การใช้สื่อโสตทัศนอื่น ๆ เช่น การใช้สไลด์ รายการวีดีทัศน์ประกอบการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองมีน้อย จากการศึกษาสภาพการใช้สื่อของผู้เรียนในระดับมัธยม ศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 45 ได้ตารางออก อาอากาศก่อนเปิดภาคเรียน นอกนั้นได้รับหลังจากได้มีการเปิดภาคเรียนหรือเมื่อมี การเรียนการสอนไปบ้างแล้ว ในส่วนของการฟังรายการวิทยุมีอยู่ร้อยละ 59 ที่ เคยฟังรายการวิทยุบ้าง และมีถึงร้อยละ 39.7 ที่ไม่เคยฟังรายการวิทยุเลย เมื่อ แยกเป็นการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาการใช้รายการวิทยุ และเทปรายการบทเรียน มีผู้เรียนเพียงร้อยละ 5.6 เท่านั้นที่ฟังรายการวิทยุ ประกอบวิชาลงทะเลเป็นนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 เกือบทุกรายการ ร้อยละ 55.6 โดยฟังบ้างบางครั้ง และมีถึงร้อยละ 38.9 ไม่เคยฟังรายการ วิทยุเลย ในระดับมัธยมศึกษาที่มีถึงร้อยละ 35.9 ที่ไม่เคยฟังเลยเช่นกัน สำหรับ การใช้เทปคาสเซต สำเนารายการบทเรียนเพื่อนำมาประกอบการเรียนด้วยตนเอง มีเพียงร้อยละ 13.4 นอกนั้นไม่เคยใช้สื่อประเภทนี้ สำหรับการใช้อุปกรณ์แบบเรียน ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาผู้เรียนจะใช้กันค่อนข้างมากทั้งสื่อที่เป็น

บทเรียน และแบบฝึกหัดและเอกสารเสริม เป็นต้นการเรียนการสอนด้วยระบบวิธีทางไกล การพบกลุ่มโดยใช้สื่อบุคคลที่เป็นครูประจำกลุ่มได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติไว้แน่ชัดทั้งเวลา และแนวทางปฏิบัติในการพบกลุ่มจากสภาพการดำเนินงานครูประจำกลุ่มทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเห็นร่วมกันว่า สื่อการพบกลุ่มมีความสำคัญมากที่สุด การพบกลุ่มที่เหมาะสมควรเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง

ศิรินาฏ ราชเดิม (2535 : 35 - 39) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3 รวม 4 ด้านคือ ด้านบทบาทของครูประจำกลุ่ม ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมในการพบกลุ่ม และด้านสถานที่พบกลุ่ม จำแนกตามตัวแปรคือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และสถานภาพการทำงานตามอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาทางไกลรวม 293 คน ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ด้านบทบาทของครูประจำกลุ่ม นักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลต้องเป็นผู้กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองต้องกระตุ้นให้นักศึกษากลับแสดงออก เป็นผู้ให้คำแนะนำในการเรียนด้วยวิธีเรียนทางไกลเป็นผู้ชี้แนะแหล่งความรู้ให้นักศึกษาไปค้นคว้า และเป็นผู้ประสานงานระหว่างนักศึกษากับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

2. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน ได้แก่ การมาร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกครั้งการได้อยู่ร่วมทำกิจกรรมตลอดช่วงเวลาการพบกลุ่ม การได้ร่วมทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย และการได้ร่วมวางแผนการพบกลุ่มตลอดภาคเรียนกับครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล

3. ด้านการจัดกิจกรรมในการพบกลุ่ม ได้แก่ มีการจัดให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการมอบหมายให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติม มีการฝึกให้นักศึกษากลับพูดต่อหน้าสมาชิกหรือชุมชนมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในช่วงแรกของการพบกลุ่ม และมีการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชน

4. ด้านสถานที่พบกลุ่ม ได้แก่ ต้องมีความปลอดภัย มีบริเวณร่มรื่น มีขนาดกว้างเพียงพอในการจัดกิจกรรมกลุ่ม มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น

กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ ล้วน เป็นต้น ไม่มีผู้อื่นมารบกวนในการใช้สถานที่และสะดวกในการเดินทางมาพบกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพอวิส (สมคะเน คำจุน. 2528 : 29; อ้างอิงมาจาก Purvis. 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งพบว่าปัญหาส่วนใหญ่จะแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. นักศึกษาส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพแล้ว และละทิ้งจากการเรียนมาเป็นเวลานาน ทำให้ขาดทักษะในการอ่าน การเขียน และความเข้าใจเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนต่อเนื่องกันมา

2. กิจกรรมการพบกลุ่มหรือการสอนเสริมต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน เพราะเนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตเอกสารการสอนเป็นคนละกลุ่มกับอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเสริมหรือเป็นครูประจำกลุ่ม จึงทำให้ไม่รู้เนื้อหาหลักซึ่งดีเท่ากับกลุ่มผู้ผลิตเอกสารการสอน

3. วิธีการเรียน เนื่องจากมหาวิทยาลัยเปิดใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลัก นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองจากสื่อประสม เช่น เอกสารการสอนรายการวิทยุกระจายเสียง และรายการวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) นักศึกษาจึงไม่มีโอกาสซักถามหรือได้ตอบได้

เจนคินส์ (Jenkins. 1983 : 6) ได้ศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนทางไกลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การสอนที่ใช้สื่อประสม ประกอบด้วยสิ่งพิมพ์ เอกสาร และรายการวิทยุ รวมทั้งมีการสอนเสริมหรือพบปะกับผู้สอนเป็นครั้งคราว สื่อเอกสารเป็นสื่อที่ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสื่อถาวร สามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง เพราะถ้าเป็นสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ เมื่อรายการจบแล้วไม่สามารถกลับมาทบทวนได้อีก

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามหัวข้อคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ทหารกองประจำการ ที่สมัครและลงทะเบียนเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกลในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ซึ่งมีนักศึกษามาจาก 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และยโสธร จำนวนรวมทั้งสิ้น 772 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จากกลุ่มประชากรในข้อ 1 ในอัตราส่วนร้อยละ 50 รวม จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 389 คน

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

พื้นที่ทหารจังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อุบลราชธานี	478	240
ร้อยเอ็ด	239	120
ยโสธร	55	27
รวมทั้งสิ้น	772	389

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อสอบถามความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและสถานภาพทางครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับทหารกองประจำการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ รวม 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านตัวผู้เรียน ด้านวิธีการเรียนทางไกล ด้านกิจกรรม

การพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับน้ำหนักคือ

เห็นด้วยมาก กำหนดให้ 3 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง กำหนดให้ 2 คะแนน

เห็นด้วยน้อย กำหนดให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปที่มีต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 และการจัดการศึกษาทางไกล แล้วนำมาประมวลเพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า และสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุม และสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์
2. สัมภาษณ์ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อให้ได้ขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามที่มีความชัดเจน และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้ามากยิ่งขึ้น
3. นำข้อมูลที่ได้ในข้อ 1 และข้อ 2 มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างในข้อ 3 ไปเสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญาานิพนธ์พิจารณาแก้ไขสำนวนภาษา ตัดข้อความที่ไม่สมบูรณ์หรือสื่อ

ความหมายไม่ชัดเจนหรือซ้ำซ้อนออกไป และจัดข้อความให้สั้นกระชับ อ่านแล้วเข้าใจง่าย และมีความหมายไปในทางเดียวกัน

5. นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนทางไกล ด้านหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 และด้านโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขปรับปรุงจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อ 5 แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทหารกองประจำการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วยตนเองในระหว่างเดือนมกราคม 2537 โดยได้ขอความร่วมมือจากผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารและครูประจำกลุ่ม ณ สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อการพบกลุ่ม อนุญาตให้ทหารกองประจำการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 389 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของทหารกองประจำการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. ส่วนที่เป็นข้อความเกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ จัดกระทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ส่วนที่เป็นความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษารวม 7 ด้าน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สำหรับการแปลงความหมายของค่าเฉลี่ย โดยวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.00 หมายถึง เห็นด้วยมาก

4. ส่วนที่เป็นข้อความปลายเปิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปที่มีต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับทหารกองประจำการ จัดกระทำการวิเคราะห์ด้วยความถี่ร้อยละ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเสนอเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 77)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทหารกองประจำการ

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยเรื่องนี้ เป็นทหารกองประจำการจำนวน 389 คน มีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานดังปรากฏในตาราง 2-9 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของทหารกองประจำการ จำแนกตามอายุ

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
1) ไม่ระบุ	9	2.31
2) 21 ปี	19	4.88
3) 22 ปี	282	72.49
4) 23 ปี	76	19.54
5) 24 ปี	1	0.26
6) 25 ปี	2	0.52
รวม	389	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 72.49 รองลงมาได้แก่ 23 ปี และ 21 ปี คิดเป็น ร้อยละ 19.54 และ 4.88 ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของทหารกองประจำการ จำแนกตามสถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม และการมีโรคประจำตัว

ข้อมูลส่วนตัว	ความถี่	ร้อยละ
1. สถานภาพสมรส		
1.1 โสด	336	86.38
1.2 สมรส	50	12.85
1.3 หม้าย	3	0.77
รวม	389	100.00
2. ภูมิลำเนาเดิม		
2.1 ในเขตเมือง	57	14.65
2.2 ในเขตชนบท	332	85.35
รวม	389	100.00
3. โรคประจำตัว		
3.1 ไม่มี	382	98.20
3.2 มี	7	1.80
รวม	389	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.38 มีเพียงส่วนน้อย สมรสแล้ว และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 12.85 และ 0.77 ตามลำดับ

ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท คิดเป็นร้อยละ 85.35 และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 14.65

และทหารกองประจำการส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน คิดเป็นร้อยละ 98.20 ทหารกองประจำการที่มีโรคประจำตัวมีเพียงร้อยละ 1.80

ตาราง 4 ค่าความถี่และค่าร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของทหารกอง
ประจำการ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ความถี่	ร้อยละ
1) 1 คน	6	1.54
2) 2 คน	2	0.51
3) 3 คน	15	3.86
4) 4 คน	30	7.71
5) 5 คน	59	15.17
6) 6 คน	52	13.37
7) 7 คน	35	9.00
8) 8 คน	12	3.08
9) 9 คน	8	2.06
10) 10 คน	6	1.54
11) 11 คน	5	1.29
12) ไม่ระบุ	159	40.87
รวม	389	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่เป็นผู้มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.17 รองลงมาได้แก่ 6 คน 7 คน และ 4 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 13.37, 9.00 และ 7.71 ตามลำดับ แต่มีทหารกองประจำการส่วนใหญ่ไม่ระบุจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากถึงร้อยละ 40.87

ตาราง 5 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของอาชีพและรายได้ก่อนเข้ารับราชการเป็น
ทหารกองประจำการ

อาชีพและรายได้	ความถี่	ร้อยละ
1. การประกอบอาชีพ		
1.1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	3.60
1.2 รับราชการ	3	0.77
1.3 การเกษตร	235	60.41
1.4 รับจ้าง	104	26.74
1.5 ธุรกิจส่วนตัว	13	3.34
1.6 อื่น ๆ	20	5.14
รวม	389	100.00
2. รายได้ต่อเดือน		
2.1 ไม่ระบุ	7	1.80
2.2 ต่ำกว่า 2,000 บาท	144	37.02
2.3 2,000-3,000 บาท	165	42.42
2.4 มากกว่า 3,000 บาท	73	18.76
รวม	389	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.41 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 26.74 ที่เหลือมิได้ประกอบอาชีพ ทำธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 3.60, 3.34, 0.77 ตามลำดับ นอกจากนี้มีผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ อีก คิดเป็นร้อยละ 5.14

ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการระหว่าง 2,000-3,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่า 2,000 บาท และมากกว่า 3,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.02 และ 18.76 ตามลำดับ ทั้งนี้มีผู้ที่ไม่ระบุรายได้ คิดเป็นร้อยละ 1.80

ตาราง 6 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของอาชีพบิดาและมารดาของทหารกอง
ประจำการ

อาชีพ	บิดา		มารดา	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1) ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	0.77	18	4.63
2) รับราชการ	3	0.77	3	0.77
3) การเกษตร	332	85.35	320	82.26
4) รับจ้าง	16	4.11	10	2.57
5) ธุรกิจส่วนตัว	16	4.11	16	4.11
6) อื่น ๆ	19	4.88	22	5.66
รวม	389	100.00	389	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีบิดาประกอบอาชีพด้านการเกษตรมากที่สุดร้อยละ 85.35 ที่เหลือ ได้แก่ ประกอบอาชีพอื่น ๆ ประกอบอาชีพรับจ้าง ทำธุรกิจส่วนตัว รับราชการ และไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 4.88, 4.11, 4.11, 0.77 และ 0.77 ตามลำดับ

ส่วนมารดาของทหารกองประจำการประกอบอาชีพด้านการเกษตรมากที่สุดร้อยละ 82.26 ที่เหลือ ได้แก่ ประกอบอาชีพอื่น ๆ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 5.66, 4.63, 4.11 และ 2.57 ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าความถี่ และค่าร้อยละแหล่งรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษาใน
หน่วยงานทหารของทหารกองประจำการ

การรับรู้ข่าวสาร	ความถี่	ร้อยละ
1) โทรทัศน์	70	17.99
2) วิทยุ	56	14.40
3) หนังสือพิมพ์	54	13.88
4) ป้ายประกาศ	52	13.37
5) ผู้บังคับบัญชา	338	86.89
6) เพื่อน	149	38.30
7) การประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน	148	38.05
8) อื่น ๆ	13	3.34

จากตาราง 7 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในหน่วยงานทหารจากผู้บังคับบัญชามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.89 ที่เหลือได้แก่ รับรู้จากเพื่อน จากการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน โทรทัศน์ และวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 38.30, 38.05, 17.99 และ 14.40 ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าความถี่และค่าร้อยละของวันและเวลาที่จัดกิจกรรมการพบกลุ่มของ
ทหารกองประจำการ

วันและเวลาที่จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
1. วันที่จัดกิจกรรมพบกลุ่ม		
1.1 ไม่ระบุ	23	5.91
1.2 เสาร์ และอาทิตย์	245	62.98
1.3 อังคาร	1	0.26
1.4 พุธ	120	30.85
รวม	389	100.00
2. เวลาที่จัดกิจกรรมพบกลุ่ม		
2.1 ไม่ระบุ	26	6.68
2.2 08.00-12.00 น.	349	89.72
2.3 15.00 น.	9	2.31
2.4 18.00 น.	5	1.29
รวม	389	100.00

จากตาราง 8 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มระหว่างวันเสาร์และอาทิตย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.98 รองลงมาได้แก่ วันพุธคิดเป็นร้อยละ 30.85

สำหรับเวลาที่จัดกิจกรรมพบกลุ่ม ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการพบกลุ่มระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.72

ตาราง 9 ค่าความถี่และค่าร้อยละของวันเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม

วันเวลาที่เหมาะสมในการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
1. วันที่เหมาะสมในการพบกลุ่ม		
1.1 ไม่ระบุ	36	9.25
1.2 เสาร์ และอาทิตย์	228	58.61
1.3 พุธ	120	30.85
1.4 เสาร์และพุธ	3	0.77
1.5 ศุกร์	2	0.51
รวม	389	100.00
2. เวลาที่เหมาะสมในการพบกลุ่ม		
2.1 ไม่ระบุ	41	10.54
2.2 08.00-12.00 น.	334	85.86
2.3 13.00-15.00 น.	8	2.06
2.4 18.00-19.00 น.	6	1.54
รวม	389	100.00

จากตาราง 9 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่เห็นว่าวันที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม ได้แก่ วันเสาร์และวันอาทิตย์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.61 รองลงมาคือ วันพุธ คิดเป็นร้อยละ 30.85

และทหารกองประจำการส่วนใหญ่เห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการ
จัดกิจกรรมพบกลุ่มอยู่ในระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. มากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 85.86

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทหารกองประจำการ

เหตุผลที่ทหารกองประจำการสมัครเข้าเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีรายละเอียดดังตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ความถี่และร้อยละของเหตุผลที่ทหารกองประจำการสมัครเข้าเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

เหตุผล	ความถี่	ร้อยละ
1. มีความต้องการที่จะเรียนต่อเพราะเคยพลาดโอกาสการเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว	274	70.44
2. ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	264	67.87
3. ทำให้ได้เพิ่มวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้น	305	78.41
4. ต้องการนำผลไปใช้ศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป	221	56.81
5. เป็นความต้องการของผู้บังคับบัญชา	173	44.47
6. ต้องการรู้จักเพื่อนร่วมชั้นเรียน	141	36.25
7. ต้องการนำเอาความรู้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ	293	75.32
8. ต้องการนำผลไปใช้เพื่อสมัครเข้าทำงาน	244	62.72
9. ต้องการให้คนยอมรับ-ยกย่องในสังคม	110	28.28
10. เป็นความต้องการของบิดามารดา	126	32.39
11. อื่น ๆ	16	4.11

จากตาราง 10 แสดงว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีเหตุผลที่สมัครเข้าเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เรียงตามลำดับคือ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น ต้องการนำความรู้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ มีความต้องการที่จะเรียนต่อเพราะเคยพลาดโอกาสการเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และต้องการนำผลหรือวุฒิการศึกษาไปใช้เพื่อสมัครเข้าทำงาน คิดเป็นร้อยละ 78.41, 75.32, 70.44, 67.87 และ 62.72 ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียน
ทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา**

ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใน 7 ด้านคือ ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านตัวผู้เรียน ด้านวิธีเรียนทางไกล ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ ผลปรากฏในตาราง 11-17 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารสนับสนุนให้ท่านศึกษา	2.99	0.13	มาก
2. ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ภายหลังที่ปลดจากกองประจำการ	2.95	0.30	มาก
3. เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดช่วยชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ	2.79	0.55	มาก
4. ครูประจำกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทางการศึกษาเป็นอย่างดี	2.76	0.61	มาก
5. ครูประจำกลุ่มมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	2.76	0.61	มาก
6. ครูประจำกลุ่มมีความเข้าใจในตัวของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	2.49	0.82	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. ครูประจำกลุ่มมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี วิทยากรที่เชิญมาสอนมีความรู้ความสามารถเป็น อย่างดี	2.69	0.69	มาก
รวม	2.76	0.33	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการ
เรียนทางไกลด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 2.76$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ
เป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ($\bar{X} = 2.99-2.69$)
ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารสนับสนุนให้ท่านศึกษา ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหาร
ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ภายหลังที่ปลดจาก
กองประจำการ เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดช่วยชี้แจงให้เห็น
ความสำคัญของการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ ครูประจำกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับ
เรื่องทางการศึกษาเป็นอย่างดี ครูประจำกลุ่มมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ครู
ประจำกลุ่มมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีวิทยากรที่เชิญมาสอนมีความรู้ความ
สามารถเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.99, 2.95, 2.79, 2.76, 2.76 และ
2.69 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ
ที่อยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อ คือ ครูประจำกลุ่มมีความเข้าใจในตัวของ
ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เนื้อหาวิชาสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	2.64	0.74	มาก
2. เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพของสังคม	2.87	0.48	มาก
3. แบบเรียนในโครงการนี้มีเนื้อหายากเกินไป	2.74	0.63	มาก
4. เนื้อหาวิชาจากการฝึกวิชาการทหารของกองทัพบกมีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียน (การเทียบโอน)	1.99	0.82	ปานกลาง
5. หลักสูตรและเนื้อหาวิชามุ่งเน้นให้รู้จักคิดและรู้จักแก้ปัญหา	2.55	0.88	มาก
6. หลักสูตรการจัดการเรียนมีความเหมาะสมกับทหารกองประจำการ	2.82	0.53	มาก
7. หลักสูตรกับช่วงระยะเวลาในการเรียนเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน มีความเหมาะสมดีแล้ว	2.78	0.61	มาก
รวม	2.65	0.33	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ระดับมาก 6 ข้อ ($\bar{X} = 2.87-2.55$) ได้แก่

เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพของสังคม หลักสูตรการจัดการเรียนมีความเหมาะสมกับทหารกองประจำการ หลักสูตรกับช่วงระยะเวลาในการเรียนเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน มีความเหมาะสมดีแล้ว แบบเรียนในโครงการนี้มีเนื้อหายากเกินไป เนื้อหาวิชาสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ หลักสูตรและเนื้อหาวิชามุ่งเน้นให้รู้จักคิดและรู้จักแก้ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87, 2.82, 2.78, 2.74, 2.64 และ 2.55 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่อยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อ คือ เนื้อหาวิชาจากการฝึกวิชาการทหารของกองทัพบกมีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียน (การเทียบโอน) โดยมีค่าเฉลี่ย 1.99

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านวิธีการเรียนทางไกล

ด้านวิธีการเรียนทางไกล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. วิธีเรียนทางไกลเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับทหารกองประจำการ	2.76	0.51	มาก
2. ได้ศึกษาเอกสารและแบบเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ	2.85	0.50	มาก
3. เอกสารและแบบเรียนมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนทางไกล	2.50	0.82	มาก
4. ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน	2.69	0.68	มาก
5. ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน	2.08	0.90	ปานกลาง
6. ท่านเคยฟังเทปเพื่อการศึกษาประกอบกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	2.07	0.88	ปานกลาง
7. เนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ท่านเรียน	2.03	0.85	ปานกลาง
รวม	2.35	0.46	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านวิธีการเรียนทางไกล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.35) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านวิธีการเรียนทางไกลเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.85-2.50$) ได้แก่ ได้ศึกษาเอกสารและแบบเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ วิธีเรียนทางไกลเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับทหารกองประจำการ ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน เอกสารและแบบเรียนมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนทางไกล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85, 2.76, 2.69 และ 2.50 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านวิธีการเรียนทางไกลที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 3 ข้อ ($\bar{X} = 2.08-2.03$) ได้แก่ ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน ท่านเคยฟังเทปเพื่อการศึกษาประกอบกับเนื้อหาวิชาที่เรียน เนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ท่านเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.08, 2.07 และ 2.03 ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านตัวผู้เรียน

ด้านตัวผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีความพร้อมในการเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	2.21	0.89	ปานกลาง
2. ท่านได้วางแผนและกำหนดตารางเรียนด้วยตนเองตลอดภาคการศึกษา	2.89	0.41	มาก
3. ท่านศึกษาแบบเรียนด้วยตนเองต่อเมื่อมีเวลาว่าง	2.60	0.74	มาก
4. ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีการเรียนทางไกลได้	2.91	0.38	มาก
5. ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหาจากการเรียนด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม	2.68	0.70	มาก
6. ภารกิจของท่านในฐานะที่เป็นทหารกองประจำการไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน	2.39	0.89	ปานกลาง
7. ท่านมีภาระรับผิดชอบกับครอบครัวทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน	2.29	0.88	ปานกลาง
8. ท่านมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนด้วยตนเอง	2.09	0.80	ปานกลาง
รวม	2.58	0.38	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านตัวผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านตัวผู้เรียน เป็นรายข้อ พบว่า
มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.91-2.60$) ได้แก่ ท่าน
สามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีการเรียนทางไกลได้ ท่านได้วางแผนและกำหนด
ตารางเรียนด้วยตนเองตลอดภาคการศึกษา ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหา
จากการเรียนด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม ท่านศึกษาแบบเรียนด้วยตนเองต่อ
เมื่อมีเวลาว่าง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.91, 2.89, 2.68 และ 2.60 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านวิธีการเรียนทางไกลที่อยู่ใน
ระดับปานกลาง มี 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.39-2.09$) ได้แก่ ภารกิจของท่านในฐานะ
ที่เป็นทหารกองประจำการไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ท่านมีภาระรับผิดชอบกับ
ครอบครัวทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน ท่านมีความพร้อมในการเรียนตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา และท่านมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน
ด้วยตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.39, 2.29, 2.21 และ 2.09 ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้การเรียนทางไกลด้วยตนเองมีความสมบูรณ์มากขึ้น	2.76	0.63	มาก
2. กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2.83	0.55	มาก
3. กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล	2.94	0.32	มาก
4. ครูประจำกลุ่มมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่ม	2.87	0.47	มาก
5. ครูประจำกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน	2.78	0.60	มาก
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างทั่วถึง	2.86	0.48	มาก
7. สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมการพบกลุ่มมีความเหมาะสมเอื้อต่อการจัดกิจกรรม	2.71	0.69	มาก
รวม	2.80	0.38	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นรายชื่อพบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากถึง 7 ข้อ ($\bar{X} = 2.94-2.71$) เรียงตามลำดับได้แก่ กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ครูประจำกลุ่มมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างทั่วถึง และกิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูประจำกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้การเรียนทางไกลด้วยตนเองมีความสมบูรณ์มากขึ้น สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมการพบกลุ่มมีความเหมาะสมเอื้อต่อการจัดกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94, 2.87, 2.86, 2.83, 2.78, 2.76 และ 2.71 ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน	2.63	0.73	มาก
2. ครูประจำกลุ่มมีความยุติธรรมในการให้คะแนน	2.37	0.79	ปานกลาง
3. ออกข้อทดสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา	2.56	0.78	มาก
4. การวัดและประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน	2.65	0.73	มาก
5. แจ้งผลการสอบล่าช้า	2.86	0.49	มาก
รวม	2.52	0.40	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านการวัดและประเมินผลการเรียน เป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.86-2.56$) ได้แก่ แจ้งผลการสอบล่าช้า การวัดและประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน และออกข้อทดสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.86, 2.65, 2.63 และ 2.56 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
ที่อยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อ คือ ครูประจำกลุ่มมีความยุติธรรมในการให้
คะแนนโดยมีค่าเฉลี่ย 2.37

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ

ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.15	0.78	ปานกลาง
2. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างเหมาะสม	2.94	0.31	มาก
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดเป็นและแก้ปัญหาได้	2.95	0.28	มาก
4. ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ	2.85	0.52	มาก
5. ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการทำงานที่ดีกว่าเมื่อก่อนที่เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	2.93	0.36	มาก
6. ช่วยให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น	2.69	0.71	มาก
รวม	2.89	0.26	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ($\bar{X} = 2.95-2.69$) ได้แก่ ช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดเป็นและแก้ปัญหาได้ ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการทำงานที่ดีกว่าเมื่อก่อนที่เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทาง

การศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ และช่วยให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการที่อยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อคือ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.15

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของทหาร
กองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ตามโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษา

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ	2.76	0.33	มาก
2. ด้านเนื้อหาและหลักสูตรวิชา	2.65	0.33	มาก
3. ด้านวิธีการเรียนทางไกล	2.35	0.46	ปานกลาง
4. ด้านตัวผู้เรียน	2.58	0.38	มาก
5. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	2.80	0.38	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล	2.52	0.40	มาก
7. ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ	2.89	0.26	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้คือ ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ ($\bar{X} = 2.89$) ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 2.80$) ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ($\bar{X} = 2.76$) ด้านเนื้อหาและหลักสูตรวิชา ($\bar{X} = 2.65$) ด้านตัวผู้เรียน ($\bar{X} = 2.58$) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 2.52$) ส่วนด้านวิธีเรียนทางไกลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.35$)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

การศึกษา

1. ปัญหาที่เกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

1.1 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

- 1) ครูประจำกลุ่มไม่มีความเข้าใจในตัวผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2) ครูประจำกลุ่มไม่มีความรู้ด้านเนื้อหาวิชามากเพียงพอ
- 3) เจ้าหน้าที่จากศูนย์ไม่ค่อยมาพบปะชี้แจงการเรียน

1.2 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

- 1) เนื้อหาวิชาจากการฝึกของวิชาการทหารไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันกับเนื้อหาวิชาที่เรียน
- 2) เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการ
- 3) แบบเรียนในโครงการมีเนื้อหายากเกินไป

1.3 ด้านการเรียนทางไกล

- 1) ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาไม่ตรงกับเวลาว่างของผู้เรียน
- 2) เนื้อหารายการวิทยุไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน

1.4 ด้านตัวผู้เรียน

- 1) ขาดความกระตือรือร้น
- 2) ไม่มีสมาธิในการเรียน

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนคือแจ้งผลการสอบ

ล่าช้า

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

2.1 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

- 1) ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้เข้าใจในตัวผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2) ควรมีการเชิญวิทยากรผู้สอนที่มีความเข้าใจในเนื้อหา
ทางวิชาการมาช่วยสอน

3) เจ้าหน้าที่ควรมาพบกลุ่มบ้าง

2.2 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

1) การฝึกของวิชาการทหารสามารถเทียบโอนได้

2) จัดกลุ่มสนใจฝึกวิชาชีพนอก ๆ

3) แบบเรียนควรทำให้ง่ายกว่านี้

2.3 ด้านวิธีการเรียนทางไกล

1) ควรจัดตารางเวลาออกอากาศให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

2) เนื้อหารายการวิทยุ-โทรทัศน์ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับ

เนื้อหาวิชาที่เรียน

2.4 ด้านตัวผู้เรียน คือ ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้กระตุ้นหรือชักจูง

ความสนใจของผู้เรียน

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน คือ อยากให้ศูนย์

จังหวัดแจ้งผลการสอบให้เร็วกว่านี้

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของทหารกองประจำการ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษาทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่มีต่อการเรียนทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่เกี่ยวกับการเรียนทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบสภาพความเป็นจริงของกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการเรียนการสอนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 อันจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่เกี่ยวกับการเรียนทางไกลตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนทางไกลให้บรรลุวัตถุประสงค์ตรงตามเป้าหมายและนโยบายของโครงการรวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของทหารกองประจำการมากยิ่งขึ้น

3. เป็นประโยชน์ต่อการประสานความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กับสำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการบรรลุวัตถุประสงค์ ตรงตามเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนเพื่อเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการกระจายความเป็นธรรมทางการศึกษาอีกด้วย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ทหารกองประจำการที่สมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 เขตมณฑลทหารบกที่ 22 ประจำปีการศึกษา 2536 รวมจำนวนทั้งสิ้น 772 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จากกลุ่มประชากรในข้อ 1. ในอัตราส่วนร้อยละ 50 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 389 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 389 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยได้ทำการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปและข้อความที่เกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ จัดกระทำโดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

2) ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา รวม 7 ด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) ข้อคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปที่มีต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ จัดกระทำโดยวิเคราะห์เนื้อหาและเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

1.1 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.49 มีสถานภาพโสดยังไม่แต่งงาน ร้อยละ 86.38 และมีภูมิลำเนาในเขตชนบท คิดเป็นร้อยละ 85.35 เป็นผู้มาจากครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.17 ทั้งนี้มีทหารร้อยละ 40.90 ไม่ระบุจำนวนสมาชิก

ในครัวเรือน ทหารกองประจำการส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน คิดเป็นร้อยละ 98.20

1.2 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.41 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง ไม่ได้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว อาชีพอื่น ๆ และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 26.74, 5.14, 3.60, 3.34 และ 0.77 ตามลำดับ รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการมีรายได้ระหว่าง 2,000-3,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่า 2,000 บาท และมากกว่า 3,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.02 และ 18.76 ตามลำดับ

1.3 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีบิดาประกอบอาชีพด้านการเกษตรมากที่สุดร้อยละร้อยละ 85.35 รองลงมา ได้แก่ ประกอบอาชีพอื่น ๆ ประกอบอาชีพรับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว รับราชการ และไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 4.88, 4.11, 4.11, 0.77 และ 0.77 ตามลำดับ ส่วนมารดาของทหารกองประจำการประกอบอาชีพด้านการเกษตรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 82.26 รองลงมาได้แก่ ประกอบอาชีพอื่น ๆ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 5.66, 4.63, 4.11 และ 2.60 ตามลำดับ

1.4 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในหน่วยงานทหารจากผู้บังคับบัญชามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.89 ที่เหลือได้แก่ รับรู้จากเพื่อน จากการประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน โทรทัศน์ และวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 38.30, 38.05, 17.99 และ 14.40 ตามลำดับ

1.5 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มระหว่างวันเสาร์และอาทิตย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.98 รองลงมาได้แก่ วันพุธ คิดเป็นร้อยละ 30.85 สำหรับเวลาที่จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการพบกลุ่มระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.72

1.6 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่เห็นว่าวันที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม ได้แก่ วันเสาร์และวันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 58.61 รองลงมาคือ วันพุธ คิดเป็นร้อยละ 30.85 และเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพบกลุ่มอยู่ในระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.86

2. ข้อมูลเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทหารกองประจำการ

ทหารกองประจำการมีเหตุผลที่สมัครเข้าเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เรียงตามลำดับคือ เพื่อเป็นการเพิ่มวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น ต้องการนำความรู้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ มีความต้องการที่จะเรียนต่อเพราะเคยพลาดโอกาสการเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และต้องการนำไปใช้เพื่อสมัครเข้าทำงาน คิดเป็นร้อยละ 78.41, 75.32, 70.44, 67.87 และ 62.72 ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใน 7 ด้าน

3.1 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.76$) โดยมีความคิดเห็นในรายข้อดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ($\bar{X} = 2.99 - 2.69$) ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารสนับสนุนให้ท่านศึกษา ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ภายหลังที่ปลดจากกองประจำการ เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดช่วยชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ ครูประจำกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทางการศึกษาเป็นอย่างดี ครูประจำกลุ่มมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ครูประจำกลุ่มมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีวิทยากรที่เชิญมาสอนมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.99, 2.95, 2.79, 2.76, 2.76 และ 2.69 ตามลำดับ

ความคิดเห็นด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการอยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อ คือ ครูประจำกลุ่มมีความเข้าใจในตัวของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49

3.2 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกล ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$) โดยมีความคิดเห็นในรายชื่อ ดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ($\bar{X} = 2.87-2.55$) ได้แก่ เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพของสังคม หลักสูตรการจัดการเรียนมีความเหมาะสมกับทหารกองประจำการ หลักสูตรกับช่วงระยะเวลาในการเรียนเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน มีความเหมาะสมดีแล้ว แบบเรียนในโครงการนี้มีเนื้อหา ยกเกินไป เนื้อหาวิชาสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ หลักสูตรและเนื้อหาวิชามุ่งเน้นให้รู้จักคิดและรู้จักแก้ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87, 2.82, 2.78, 2.74, 2.64 และ 2.55 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อคือ เนื้อหาวิชาจากการฝึกวิชาการทหารของกองทัพบกมีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียน (การเทียบโอน) โดยมีค่าเฉลี่ย 1.99

3.3 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกล ด้านวิธีการเรียนทางไกล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.35$) โดยมีความคิดเห็นในรายชื่อ ดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.85-2.50$) ได้แก่ ได้ศึกษาเอกสารและแบบเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ วิธีเรียนทางไกลเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับทหารกองประจำการ ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน เอกสารและแบบเรียนมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนทางไกล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85, 2.76, 2.69 และ 2.50 ตามลำดับ

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ($\bar{X} = 2.08-2.03$) ได้แก่ ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

สอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน ท่านเคยฟังเทปเพื่อการศึกษาประกอบกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ท่านมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนด้วยตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.08, 2.07 และ 2.03 ตามลำดับ

3.4 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านตัวผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58$) โดยมีความคิดเห็นในรายชื่อ ดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากมี 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.91 - 2.60$) ได้แก่ ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีการเรียนทางไกลได้ ท่านได้วางแผนและกำหนดตารางเรียนด้วยตนเองตลอดภาคการศึกษา ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหาจากการเรียนด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม ท่านศึกษาแบบเรียนด้วยตนเองต่อเมื่อมีเวลาว่าง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.91, 2.89, 2.68 และ 2.60 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.39 - 2.09$) ได้แก่ ภารกิจของท่านในฐานะที่เป็นทหารกองประจำการไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนท่านมีภาระรับผิดชอบกับครอบครัวทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน ท่านมีความพร้อมในการเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และท่านมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนด้วยตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.39, 2.29, 2.21 และ 2.09 ตามลำดับ

3.5 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) โดยมีความคิดเห็นในรายชื่อ ดังนี้

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อ ($\bar{X} = 2.91 - 2.60$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ครูประจำกลุ่มมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างทั่วถึง กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูประจำกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้การเรียนทางไกลด้วยตนเองมีความ

สมบูรณ์มากขึ้น สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมการพบกลุ่มมีความเหมาะสมเอื้อต่อการจัดกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94, 2.87, 2.86, 2.83, 2.78, 2.76 และ 2.71 ตามลำดับ

3.6 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$) โดยมีความคิดเห็นในรายชื่อ ดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.86-2.56$) ได้แก่ แจ้งผลการสอบล่าช้า การวัดและประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน และออกข้อสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.86, 2.65, 2.63 และ 2.56 ตามลำดับ

ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อ คือ ครูประจำกลุ่มมีความยุติธรรมในการให้คะแนนโดยมีค่าเฉลี่ย 2.37

3.7 ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$) โดยมีความคิดเห็นในรายชื่อ ดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ($\bar{X} = 2.95-2.69$) ได้แก่ ช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดเป็นและแก้ปัญหาได้ ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการทำงานที่ดีกว่าเมื่อก่อนที่เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ และช่วยให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95, 2.94, 2.93, 2.85 และ 2.69 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนทางไกลด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 1 ข้อ คือ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.15

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

4.1 ปัญหาที่เกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับ

ทหารกองประจำการ

4.1.1 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

- 1) ครูประจำกลุ่มไม่มีความเข้าใจในตัวผู้เรียน
ที่เป็นผู้ใหญ่
- 2) ครูประจำกลุ่มไม่มีความรู้ด้านเนื้อหาวิชามาก
เพียงพอ
- 3) เจ้าหน้าที่จากศูนย์ไม่ค่อยมาพบปะชี้แจง
การเรียน

4.1.2 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

- 1) เนื้อหาวิชาจากการฝึกของวิชาการทหาร
ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันกับเนื้อหาวิชาที่เรียน
- 2) เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการ
- 3) แบบเรียนในโครงการนี้มีเนื้อหายากเกินไป

4.1.3 ด้านการเรียนทางไกล

- 1) เรื่องช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุโทรทัศน์
เพื่อการศึกษาไม่ตรงกับเวลาว่างของผู้เรียน
- 2) เนื้อหารายการวิทยุไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
ที่เรียน

4.1.4 ด้านตัวผู้เรียน

- 1) ขาดความกระตือรือร้น
- 2) ไม่มีสมาธิในการเรียน

4.1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนคือ แจ้งผล

การสอบล่าช้า

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

สำหรับทหารกองประจำการ

4.2.1 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

- 1) ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้เข้าใจในตัวผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2) ควรมีการเชิญวิทยากรผู้สอนที่มีความเข้าใจในเนื้อหาทางวิชาการมาช่วยสอน
- 3) เจ้าหน้าที่ควรมาพบกลุ่มบ้าง

4.2.2 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

- 1) การฝึกของวิชาการทหารสามารถเทียบโอนได้
- 2) จัดกลุ่มสนใจฝึกวิชาชีพนอก ๆ
- 3) แบบเรียนควรทำให้ง่ายกว่านี้

4.2.3 ด้านวิธีการเรียนทางไกล

- 1) ควรจัดตารางเวลาออกอากาศให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- 2) เนื้อหารายการวิทยุ-โทรทัศน์ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียน

4.2.4 ด้านตัวผู้เรียน คือ ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้กระตุ้นหรือชักจูงความสนใจของผู้เรียนได้

4.2.5 ข้อเสนอแนะด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน คือ อยากให้ศูนย์จังหวัดแจ้งผลการสอบให้เร็วกว่านี้

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบก
ที่ 22 ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

1.1 ทหารกองประจำการที่สมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียน
เรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530
วิธีเรียนทางไกล ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ 22 ปี
คิดเป็นร้อยละ 72.49 ที่เป็นเช่นนี้เพราะกระทรวงกลาโหมได้กำหนดเกณฑ์
ในการคัดเลือกชายไทยเพื่อเข้ารับราชการทหารตามมาตราที่ 14(3) แห่ง
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช 2497 ไว้ โดยต้องเป็นผู้ที่มีอายุ
21 ปีบริบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงวันที่กำหนดเพื่อทำการคัดเลือกนั้น นักศึกษา
ที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 21 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
ซึ่งปกติแล้วการนับอายุจริงในกรณีที่มีเศษของเดือนให้นับปัดขึ้นไปเป็น 1 ปี
ดังนั้นนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงมีอายุ 22 ปีเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้โดย
สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรัชชัย จิวเจริญสุข (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้
ทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรของทหารกองประจำการ และ
พบว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 22 ปีเช่นกัน

นอกจากนี้ยังพบว่าทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วน
ใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 86.38 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท คิดเป็น
ร้อยละ 85.35 และทหารกองประจำการ รวมทั้งบิดามารดาจะประกอบอาชีพ
เกี่ยวกับเกษตรกรรมเป็นหลัก การใช้แรงงานเพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตทางการ
เกษตรของครอบครัวนับเป็นสิ่งจำเป็น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้นักศึกษาที่เป็นทหารกอง
ประจำการมีสถานภาพโสดมากกว่าสมรส ทั้งนี้เพราะหากนักศึกษาที่เป็นทหารกอง
ประจำการดังกล่าวมีสถานภาพสมรสหรือแต่งงานแล้วก็ย่อมที่จะมีภาระรับผิดชอบกับ
คู่สมรสหรือบุตรในครอบครัวของตนมากกว่าครอบครัวเดิม ประกอบกับการที่ทหาร
กองประจำการส่วนใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 21-22 ปี ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่
ตอนต้น ในระยะดังกล่าวนี้จึงเป็นช่วงที่อยู่ในระหว่างการสร้างความมั่นคงหรือ
ความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวของตนมากกว่าที่จะทำการสมรสแล้วแยกครอบครัว

ต่างหากออกไป ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สุรัชย์ จิวเจริญสุข (2530 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่จะมีสถานภาพโสด

1.2 ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพก่อนเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ทั้งนี้โดยประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.41 และรองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 26.74 เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบทและครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก กล่าวคือ ทั้งบิดาและมารดาต่างประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.35 และ 82.26 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ จิวเจริญสุข (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมของทหารกองประจำการ และพบว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท และมีอาชีพทำการเกษตรเช่นเดียวกับบิดามารดา

นอกจากนี้ยังพบว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือนจากการประกอบอาชีพระหว่าง 2,000-3,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.02 ตามลำดับ

1.3 ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในหน่วยงานทหารจากผู้บังคับบัญชามากที่สุด รองลงมาได้แก่ จากเพื่อน จากการประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน โดยคิดเป็นร้อยละ 86.89, 38.30, 38.05, 17.99 และ 14.40 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินงานการจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ประเภทวิธีเรียนทางไกล เป็นโครงการร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กับสำนักงานทหารพัฒนา กระทรวงกลาโหม ทั้งนี้โดยสำนักงานทหารพัฒนาได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บังคับบัญชาของหน่วยทหารในพื้นที่ต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 12 - 13) ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่จึงมีโอกาสรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในหน่วยงานทหารจากผู้บังคับบัญชามากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่าทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจากการประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จากโทรทัศน์และวิทยุ ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดทั้งในส่วน of ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ขอความร่วมมือกับผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารด้วยการประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้น นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจากการประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการยังได้รับรู้ข่าวสารทั้งจากรายการวิทยุโทรทัศน์และรายการวิทยุกระจายเสียง ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันการสื่อสารทั้งทางวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถเผยแพร่และกระจายข่าวสารต่าง ๆ ไปอย่างรวดเร็ว และทั่วทุกท้องถิ่น ประกอบกับในปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับประชาชนโดยทั่วไป จึงได้จัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ขึ้นตลอดทั้งยังได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่ายเพื่อการศึกษ เพื่อเป็นการเผยแพร่ข่าวสารความรู้เพื่อการศึกษาเป็นการเฉพาะอีกด้วย ดังนั้น นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงได้มีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารทั้งจากสถานีวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงด้วยเช่นกัน

1.4 ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มในวันเสาร์และวันอาทิตย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.98 ทั้งนี้ โดยร้อยละ 89.72 เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มระหว่างเวลา 08.00-12.00 น.

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในเวลาราชการตามปกติทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาจะต้องทำการฝึกภาควิชาการทหาร ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่จึงจะมีเวลาว่างเฉพาะในระหว่างวันเสาร์และวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการเท่านั้น นักศึกษาส่วนใหญ่จึงเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. เนื่องจากเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่และมีภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบในระหว่างที่ถูกเรียกเกณฑ์ให้เข้ารับราชการทหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สุรภีร์ วีรวานิช (2524 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการสำรวจสภาพปัญหาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ซึ่งเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ วิชาวิทยาศาสตร์ ในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2523 และพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มในวันอาทิตย์หรือวันหยุดราชการมากที่สุด และเมื่อสำรวจความต้องการของนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการเกี่ยวกับวันและเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มนั้น ปรากฏว่าทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดกิจกรรมพบกลุ่มดังกล่าวในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. มากที่สุดเช่นกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 58.61 และ 85.86 ตามลำดับ

2. เหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทหารกองประจำการ

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่มีเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ประเภทวิธีเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากเป็นการเพิ่มวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น และต้องการนำความรู้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.41 และ 75.32 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่ลงทะเบียนสมัครเข้าเรียนเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีการเรียนทางไกลนั้นเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้เดิมเพียงระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

เท่านั้น ซึ่งอาจถือได้ว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาน้อยจึงมีความต้องการในการเพิ่มวุฒิทางการศึกษาของตนเองให้สูงขึ้นเป็นลำดับแรก

นอกจากนี้ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษายังมีความต้องการที่จะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เดิมเพียงระดับชั้นประถมศึกษา และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเช่นเดียวกันกับบิดามารดา ซึ่งในสภาพสังคมปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่มักประสบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มกับการลงทุนด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงต้องการนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูล (เชียร์ศรี วิวิธสิริ. 2534 : 157; อ้างอิงมาจาก Houle. n.d.) ที่กล่าวโดยสรุปว่า มูลเหตุพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้ผู้ใหญ่มาเรียนนั้นก็เนื่องมาจากผู้ใหญ่มีเป้าหมายเฉพาะบางอย่างอยู่ในใจ (Goal Oriented) เช่น ต้องการประกาศนียบัตรไปเลื่อนวุฒิ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออาชีพการงานหรือเพื่อเพิ่มวิทยฐานะของตน

อย่างไรก็ตาม นอกจากนี้ยังพบว่าทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษายังมีเหตุผลอื่นที่สำคัญในการเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานี้อีกด้วย กล่าวคือ มีความต้องการที่จะเรียนต่อเพราะเคยพลาดโอกาสการเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และต้องการนำไปใช้เพื่อสมัครเข้าทำงาน คิดเป็นร้อยละ 70.60, 68.00 และ 67.90 ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 ที่มีต่อการเรียนทางไกล หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้

3.1 ความคิดเห็นด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

ทหารกองประจำการส่วนใหญ่ที่เป็นนักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลในด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.76$) ทั้งนี้ข้อที่เห็นด้วยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารสนับสนุนให้ศึกษา ($\bar{X} = 2.99$) ผู้บังคับบัญชาในหน่วยราชการชี้แจงให้เห็น

ความสำคัญของการศึกษาเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ภายหลังที่ปลดจากกองประจำการ ($\bar{X} = 2.95$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการซึ่งเดิมเป็นพลเรือนเมื่อถูกเรียกเกณฑ์เพื่อคัดเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการในหน่วยทหาร ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช 2479 ก็ย่อมที่จะต้องประจำตามหน่วยทหารต่าง ๆ และมีระเบียบวินัย มีสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงเป็นผู้ที่จะสามารถชี้แนะทหารกองประจำการเหล่านี้ได้ ประกอบกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการนั้น เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถนำความรู้ที่ได้รับเพิ่มขึ้นไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อให้การดำเนินชีวิต การทำงานและอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารจึงให้การสนับสนุนต่อทหารกองประจำการเพื่อเข้าศึกษาในโครงการดังกล่าว

นอกจากนี้ยังพบว่า ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในเรื่องครูประจำกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทางการศึกษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.76$) ครูประจำกลุ่มมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและวิทยากรที่เชิญมาสอนมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.69$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการวิธีเรียนทางไกลนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ดำเนินการคัดเลือกบุคลากรที่จะทำการแต่งตั้งเป็นครูประจำกลุ่ม ทั้งนี้โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสม มีวุฒิทางการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) หรือเทียบเท่าขึ้นไป ตลอดทั้งยังต้องผ่านการอบรมครูประจำกลุ่มมาแล้ว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 25) ด้วยเหตุนี้ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ ส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านการศึกษาเป็นอย่างดี และมีความตั้งใจในการสอนเพราะได้ผ่านการคัดเลือกและอบรมมาแล้ว

3.2 ความคิดเห็นด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$) ทั้งนี้เรื่องที่มีความเห็นด้วยในระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพสังคม ($\bar{X} = 2.87$) หลักสูตรการจัดการเรียนมีความเหมาะสมกับทหารกองประจำการ ($\bar{X} = 2.82$) และหลักสูตรกับช่วงระยะเวลาในการเรียนเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.78$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินการจัดการศึกษาในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ซึ่งเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักการที่สำคัญไว้ กล่าวคือ หลักสูตรและเนื้อหาวิชาดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการปรับปรุงการดำรงชีวิตของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 1) นอกจากนี้ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการซึ่งใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลักย่อมจะมีความเหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่รับราชการเป็นทหารกองประจำการ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาสามารถเรียนและรับราชการทหารไปในขณะเดียวกันได้ ประกอบกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการสามารถเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพจากประสบการณ์ เช่น วิชาชีพทหาร วิชาเสริมวิชาชีพทหาร และวิชาทักษะอาชีพ มาเทียบโอนเป็นผลการเรียน หรือเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการได้ ซึ่งจากการเทียบโอนวิชาอาชีพทำให้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงสามารถศึกษาจบตามหลักสูตร โดยใช้ระยะเวลาเพียง 1 ปี 6 เดือน เท่านั้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 9, 12) ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จึงส่งผลให้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรและเนื้อหาวิชาของการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธี

เรียนทางไกล ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

อย่างไรก็ตาม สำหรับในเรื่องแบบเรียนนั้นนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหายากเกินไป ($\bar{X} = 2.74$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่ได้ละทิ้งหรือว่างเว้นจากการเรียนหลังจากที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเป็นเวลานาน จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาที่ศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพอวิส (Purvis, 1980 : 163) ที่พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ละทิ้งจากการเรียนมาเป็นเวลานานย่อมทำให้ขาดทักษะในการอ่าน เขียน และความเข้าใจในเนื้อหาเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนต่อเนื่องกันมา ตลอดทั้งนักศึกษาล้วนใหญ่ซึ่งมีอายุระหว่าง 21-25 ปี ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่จึงย่อมจะเกิดปัญหาในด้านความจำและการลืม ดังนั้นจึงอาจส่งผลให้นักศึกษาล้วนใหญ่รู้สึกว่ายแบบเรียนในโครงการนี้ มีเนื้อหาที่ยากเกินไป ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรภีร์ วีรวานิช (2524 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการสำรวจสภาพปัญหาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ซึ่งเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์วิชาวิทยาศาสตร์ จังหวัดสงขลา โดยพบว่า เนื้อหาในคู่มือเรียนหรือแบบเรียนนั้นมีบางเนื้อหาไม่มีความเหมาะสมกับสติปัญญาของนักศึกษา และมีเนื้อหาที่ยากเกินไป

3.3 ความคิดเห็นด้านวิธีการเรียนทางไกล

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษามีความคิดเห็นต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านวิธีการเรียนทางไกลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.35$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีความเคยชินกับระบบการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนที่ต้องเรียนในชั้นเรียน และมีครูผู้สอนเป็นหลัก แต่เมื่อนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการเหล่านี้สมัครเข้าศึกษาต่อตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งต้องใช้วิธีการเรียนทางไกลเป็นหลัก จึงย่อมที่จะเกิดความไม่มั่นใจต่อวิธีการเรียนการสอนในระบบการเรียนทางไกลส่งผลให้มีความคิดเห็นด้วยต่อวิธีการเรียนในระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตาม ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษายังมีความคิดเห็นในด้านวิธีการเรียนทางไกลอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในเรื่องที่เกี่ยวข้องคือนักศึกษาได้ศึกษาเอกสารและแบบเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.85$) และวิธีการเรียนทางไกลเป็นวิธีที่เหมาะสมกับทหารกองประจำการ ($\bar{X} = 2.76$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจะต้องศึกษาด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่จัดให้ โดยสื่อเหล่านี้จะมีความสำคัญในลักษณะสื่อที่เป็นประเภทสื่อหลักและประเภทที่เป็นสื่อเสริม ในการจัดการศึกษาทางไกลนั้นสื่อหลักได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารประกอบการเรียนและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนสื่อเสริม ได้แก่ สื่อโสตทัศน เช่น รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ เทป วิดิทัศน์ และการพบกลุ่ม เป็นต้น และด้วยเหตุที่เอกสารแบบเรียนและสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อหลักที่สำคัญในระบบการเรียนการสอนทางไกล (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2534 : 6) ดังนั้นนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่จึงศึกษาเอกสารแบบเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ตลอดทั้งนักศึกษาล้วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าวิธีการเรียนทางไกลเป็นวิธีการเรียนที่มีความเหมาะสมกับทหารกองประจำการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะวิธีการเรียนทางไกลเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ (เชียรศรี วิวิธสิริ. 2530 : 30) ดังนั้น นักศึกษาที่รับราชการเป็นทหารกองประจำการจึงสามารถที่จะเรียนและทำงานไปด้วยในขณะเดียวกันได้ จึงนับได้ว่าวิธีการเรียนทางไกลดังกล่าวมีความเหมาะสมกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเกี่ยวกับช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาตรงกับเวลาว่างของทหารกองประจำการ ($X = 2.69$) และเอกสารแบบเรียนมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนทางไกล ($X = 2.50$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่หลังจาก

ที่ถูกคัดเลือกหรือเรียกเกณฑ์เป็นทหารกองประจำการแล้ว ทหารกองประจำการใหม่เหล่านี้จะทำการฝึกภาควิชาทหารในช่วงระยะเวลา 6 เดือนแรกเท่านั้น ส่วนระยะเวลาที่เหลือทหารกองประจำการจะเข้ารับการอบรมในภาควิชาการตามที่ตนสนใจ ซึ่งในขณะที่เดียวกันทหารกองประจำการที่สมัครเข้าเป็นนักศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยวิธีเรียนทางไกลจะเริ่มศึกษาด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัดให้ ซึ่งรวมทั้งการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงด้วย โดยการออกรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาดังกล่าวส่วนใหญ่จะตรงกับเวลาว่างของนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการยังเห็นว่า เอกสารและแบบเรียนมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนทางไกล ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เอกสารและแบบเรียนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดให้สำหรับนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการในระบบการสอนทางไกลนั้น เป็นเอกสารและแบบเรียนชนิดบทเรียนสำเร็จรูป หรือบทเรียนโปรแกรม (Programmed Textbook) ซึ่งผู้เรียนสามารถประเมินผลตัวเองได้ทั้งก่อนและหลังศึกษาเอกสารในแต่ละวิชา ตลอดทั้งเอกสารและบทเรียนดังกล่าวต่างได้ผ่านการทดลองใช้จนถือได้ว่าเป็นเอกสารหรือแบบเรียนที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับการเรียนการสอนทางไกล ด้วยเหตุนี้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่จึงเห็นว่า เอกสารและแบบเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนทางไกลของนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการ

3.4 ความคิดเห็นด้านตัวผู้เรียน

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านตัวผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58$) ทั้งนี้ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับรายชื่อ ได้แก่ นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีการเรียนทางไกลได้ ($\bar{X} = 2.91$) นักศึกษาวางแผนกำหนดการเรียนด้วยตนเองตลอดภาคการศึกษา ($\bar{X} = 2.89$) และนักศึกษาสามารถแก้ปัญหาจากการศึกษาด้วยตนเอง

ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.68$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยทหารกองประจำการที่ไม่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จะถูกกำหนดให้ต้องสมัครและเข้าศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการทุกคน ด้วยเหตุนี้ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีกลุ่มผู้เรียน หรือเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นจำนวนมากจึงมีโอกาสดูแลปรึกษา แลกเปลี่ยนปัญหา หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนประเภทวิธีเรียนทางไกล ประกอบกับทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาดังกล่าวยังได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำแนะนำหรือให้แนวทางในการเรียนทางไกลจากผู้บังคับบัญชา ครูประจำกลุ่ม และเจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีเรียนทางไกลได้ สามารถวางแผนและกำหนดตารางเรียนได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาจากการศึกษาในระบบวิธีการเรียนทางไกลด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

3.5 ความคิดเห็นด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านกิจกรรมการพบกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) ทั้งนี้ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นด้วยมาก เรียงลำดับรายชื่อ ได้แก่ กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 2.94$) ครูประจำกลุ่มมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 2.87$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 2.86$) และกิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 2.83$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยวิธีการเรียนทางไกลซึ่งจะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนหลายลักษณะ ทั้งที่เป็นประเภทสื่อหลักและสื่อเสริมต่าง ๆ เช่น เอกสารและแบบเรียน รายการวิทยุ

กระจายเสียง และรายการวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น สื่อการเรียนการสอนทางไกลที่สำคัญเหล่านี้ล้วนเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) ดังนั้นผู้เรียนหรือนักศึกษาจึงย่อมเกิดปัญหาจากการศึกษาด้วยตนเอง ด้วยเหตุดังกล่าวนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงกำหนดให้นักศึกษาที่ศึกษาด้วยระบบการเรียนทางไกลเป็นหลักจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม ทั้งนี้เพราะการพบกลุ่มเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) นั่นคือตัวผู้เรียน กลุ่มผู้เรียน และผู้สอนหรือครูประจำกลุ่มได้พบกันเพื่อที่จะปรึกษาปัญหาให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วยตนเองในระบบการเรียนทางไกลได้เป็นอย่างดี ดังนั้นนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงเห็นความสำคัญของกิจกรรมการพบกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมการพบกลุ่มดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีความเหมาะสมและช่วยให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงเห็นว่ากิจกรรมการพบกลุ่มมีความสำคัญต่อการเรียนทางไกล และมีส่วนร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างทั่วถึงซึ่งสอดคล้องกับผลงานศึกษาวิจัยของ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2533 : 65) ที่ได้ทำการสำรวจสภาพการใช้สื่อในการจัดการศึกษาทางไกล โดยพบว่าการเรียนการสอนด้วยระบบวิธีทางไกล การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มจะมีความสำคัญมากที่สุด และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสิรินาฏ ราชเดิม (2535 : 36) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3 โดยพบว่า นักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มทุกครั้ง และนักศึกษามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ตลอดทั้งกิจกรรมการพบกลุ่มยังช่วยให้นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาค้นพบจากการเรียนด้วยตนเอง มีความกล้าที่จะแสดงออก สามารถคิดเป็น และมีความคิดสร้างสรรค์

นอกจากนี้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนมากยังมีความเห็นว่าการครูประจำกลุ่มมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมพบกลุ่มได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกไว้ กล่าวคือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสม

มีวุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตลอดทั้งยังต้องผ่านการฝึกอบรมครูประจำกลุ่มมาแล้ว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 25) ด้วยเหตุนี้ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่มได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สิรินาฏ ราชเดิม (2530 : 35) ในด้านบทบาทของครูประจำกลุ่มในการดำเนินการกิจกรรมการพบกลุ่ม ซึ่งพบว่าครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่มีบทบาทที่สำคัญและมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่ม

3.6 ความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$) ทั้งนี้ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นด้วยมากในรายข้อ เรียงลำดับ ได้แก่ แจ้งผลการสอบล่าช้า ($\bar{X} = 2.86$) การวัดและประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 2.65$) และครูประจำกลุ่มและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 2.63$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินการจัดการวัดและประเมินผลการเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มอบหมายให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวโดยตรง ทั้งนี้การประเมินผลการเรียนดังกล่าวจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการประเมินค่าการศึกษาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาโดยต้องเป็นการประเมินผลในหลายด้านควบคู่กันไป กล่าวคือทั้งในด้านความรู้ทักษะ และเจตคติของนักเรียน ตลอดทั้งการประเมินผลดังกล่าวจะต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องคือ ทั้งการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งครูประจำกลุ่มและผู้เรียนอาจกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลร่วมกัน และการประเมินผลปลายภาคเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 10) ดังนั้น

นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการจึงเห็นว่าส่วนใหญ่การวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน และครูประจำกลุ่มกับนักศึกษาต่างมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล

อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษาวิจัยยังพบว่า ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าในการวัดและประเมินผลการเรียนนั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแจ้งผลการสอบล่าช้ามาก ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะในการดำเนินการตรวจสอบข้อสอบการจัดทำระเบียบต่าง ๆ และหลักฐานการเรียนที่เกี่ยวข้อง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอาจมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลอยู่น้อย และประกอบกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบ หรือทำการวัดและประเมินผลการศึกษาเฉพาะในส่วนของนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องการดำเนินการในส่วนอื่นอีกด้วย เช่น การวัดและประเมินผลการศึกษา นอกโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกวิธีการเรียน กล่าวคือ ทั้งวิธีการเรียนในชั้นเรียน วิธีการเรียนด้วยตนเอง และวิธีการเรียนทางไกลและนอกจากนี้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่จึงย่อมที่จะต้องทราบผลจากการเรียนของตนเองในทันที จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่เห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแจ้งผลการสอบล่าช้า

3.7 ความคิดเห็นด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ

ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$) ทั้งนี้ มีความคิดเห็นด้วยมากในรายชื่อเรียงลำดับ ได้แก่ ช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดเป็นและแก้ปัญหาได้ ($\bar{X} = 2.95$) ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.94$) และช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการทำงานที่ดีกว่า เมื่อก่อนเข้าร่วมโครงการ ($\bar{X} = 2.93$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการก่อน

สมัครเข้าเป็นนักศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้เดิมเพียงในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังนั้นเมื่อนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการได้มีโอกาสในการศึกษาต่อตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาดังกล่าว จึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณวุฒิ มีความรู้และความสามารถอยู่ในระดับที่สูงขึ้น ประกอบกับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการนั้นเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายสำหรับผู้เรียนที่เป็นทหารกองประจำการที่สำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด และแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงกระบวนการคิดเป็นสำคัญ ทั้งหลักสูตรดังกล่าวยังเน้นถึงการที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงการดำรงชีวิตของตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดทั้งยังเป็นการเพิ่มเติมความรู้อันจะเป็นพื้นฐานให้เห็นช่องทางสำหรับการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัดรู้จักแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกงานอาชีพเพิ่มหรือปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 1) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษามีความคาดหวังต่อโครงการนี้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

1.1 กระทรวงกลาโหม โดยสำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีการเรียนทางไกลโดยตรง ควรจะได้กำชับหรือกำหนดไว้เป็นนโยบายให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงใน

หน่วยทหารต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาดังกล่าวอย่างจริงจังและแท้จริง ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าว อาทิเช่น จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มสำหรับนักศึกษาที่เป็นทหารกองประจำการ จัดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ทางไกล เช่น เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และเครื่องเล่นเทป เป็นต้น ตลอดทั้งการสนับสนุนในด้านงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในพื้นที่ที่มีหน่วยงานทหารตั้งอยู่ ควรจะได้เร่งระดมสรรพกำลังในการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีการเรียนทางไกลตลอดทั้งควรจะได้จัดให้มีการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา และชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร ผู้ประสานงาน ครูประจำกลุ่มวิทยากร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และรวมทั้งควรจะได้ติดตามและประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

1.3 เนื่องจากในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ด้วยวิธีการเรียนทางไกลนั้น สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นสื่อการเรียนประเภททางเดียว (One-Way Communication) ดังนั้นสื่อทางไกลทุกประเภทจึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและทดลองใช้เพื่อให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานที่สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง ทั้งจะต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ในขณะเดียวกันสื่อประเภทสองทาง (Two-Way Communication) ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการพบกลุ่ม หัวใจสำคัญนี้อยู่ที่ครูประจำกลุ่ม จึงจำเป็นที่จะต้อง

มีกระบวนการคัดเลือกครูที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม จึงจะเอื้ออำนวยประโยชน์สูงสุดต่อประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษาที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการในเขตมณฑลทหารบกที่ 22

2.3 ควรศึกษาประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีการเรียนทางไกล

2.4 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารผู้ประสานงาน ครูประจำกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

2.5 ควรศึกษาแนวโน้มในการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 3 ปี กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
ข่าวพาณิชย์, 2525.

_____ . คู่มือการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพฯ : ข่าวพาณิชย์, 2525.

_____ . การศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2528.

_____ . คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. กรุงเทพฯ :
องค์การทหารผ่านศึก, 2529.

_____ . หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

_____ . คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ การเรียน
ทางไกล. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2533.

_____ . คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : อักษรไทย,
2535.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539).
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535.

_____ . การดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา, 2535.

คำรบ วัชรพันธุ์, พ.อ. การพัฒนารฟีกอาชีพทหารกองประจำการของ
สำนักงานทหารพัฒนาการ กรป.กลาง. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยทัพบก, 2531. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2535. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

เชียรศรี วิวิธสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยี
การศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.

- เชียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ทหารบกที่ 22, มณฑล. เอกสารบรรยายสรุปมณฑลทหารบกที่ 22. อุบลราชธานี : มณฑลทหารบกที่ 22, 2536.
- ทหารพัฒนาการ กรป.กลาง, สำนักงาน. การใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานทหารพัฒนาการ กรป.กลาง, 2523. อัดสำเนา.
- ทิพวรรณ ชำนาญเวช. การศึกษาการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของทหารสัญญาบัตร และนายทหารชั้นประทวนที่จัดโดยสำนักงานทหารพัฒนาการ กองอำนวยการกลางสำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- ทวีป อภิลิทธิ. การขยายโอกาสทางการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : มิตรรู, 2534.
- เทคโนโลยีทางการศึกษา, ศูนย์. คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญการเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- _____. รายงานการวิจัยการศึกษาวิธีการนำสื่อการศึกษาทางไกลไปถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2530.
- _____. รายงานสำรวจสภาพการใช้สื่อการศึกษาทางไกล ปีการศึกษา 2528. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2530.
- _____. รายงานสำรวจสภาพการใช้สื่อการศึกษาทางไกล ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2533.
- บุษบา ธรรมชนา, ร.อ.หญิง. การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ของนายทหารชั้นประทวนที่จัดโดยสำนักงานทหารพัฒนา กองอำนวยการสำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.

- ภมรพรรณ มณฑาพันธ์, ร.อ.หญิง. การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร.
 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2522.
- _____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีกิจ
 การพิมพ์, 2524.
- วิจิตร ภักดิ์รัตน์. สรุปผลการประชุมสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้ที่เกี่ยวข้องครั้งที่ 1 : แนวโน้มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : การศาสนา,
 2530.
- วิจิตร ศรีสอาน. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมมาธิราช, 2529.
- วิจัยและพัฒนากการทัพบก, ศูนย์. รายงานโครงการพัฒนาอาชีพทหารกองประจำ
 การ. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนากการทัพบก กรมการศึกษาวิจัย
 กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, 2531.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. รายงานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของ
 กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2534 และปีงบประมาณ พ.ศ.
 2525. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2536.
- สมคะเน คำจุน. การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อการสอนเสริม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
 อัดสำเนา.
- สิรินาฏ ราชเดิม. การศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 3. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
 อัดสำเนา.

- สุรัชย์ จิวเจริญสกุล. ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมของทหารกอง
ประจำการ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.
- สุรเกียรติ์ วีรวานิซ. การสำรวจสภาพปัญหาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3
ซึ่งเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ วิชาวิทยาศาสตร์ ในเขตจังหวัดสงขลา
ปีการศึกษา 2523. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- สำเนา ขยายแสง, พลตรี. การพัฒนาวิชาชีพพลทหารกองประจำการของ
กองทัพบกเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยกองทัพบก, 2532. อัดสำเนา.
- อนันต์ อมรัชกุล, พลตรี. นโยบายกองทัพเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ :
เสนาสาร, 2534.
- อุบล ทศนโกวิท. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
เกี่ยวกับการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทาง
วิทยุและไปรษณีย์ในเขตการศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อัดสำเนา.
- Cronbach, L.J. Essential of Psychological Testing. 3rd ed.
New York : Harper and Row, 1970.
- Holmberg, Borge. Status and Trends of Distance Education :
Survey and Bibliography. London : Kogan Page Ltd,
1981.
- Jenkins, Janet. Materials for Learning : How to Teach
Adults at a Distance. London : Routledge and Kegan
Paul, 1983.
- Nie, Norman, H. SPSS : Statistical Package for Social
Sciences. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book
Company, 1952.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตมณฑลทหารบกที่ 22

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีความประสงค์ที่จะศึกษาสำรวจความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตมณฑลทหารบกที่ 22 เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ และตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ท่านประสบหรือสอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด คำตอบของท่านผู้วิจัยจะ เก็บรักษาไว้เป็นความลับ
3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ
  - ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกลตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
  - ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพทางครอบครัวของทหารกองประจำการดังต่อไปนี้

1. ขณะนี้ท่านอายุ ..... ปี
2. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน
  - [ ] ในเขตเมือง
  - [ ] ในเขตชนบท
3. สถานภาพสมรส
  - [ ] โสด
  - [ ] สมรส
  - [ ] หม้าย
4. สมาชิกในครอบครัว ..... คน
5. ก่อนเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ท่านประกอบอาชีพ
  - [ ] ไม่ได้ประกอบอาชีพ
  - [ ] รับราชการ
  - [ ] การเกษตร
  - [ ] รับจ้าง (โปรดระบุประเภท) .....
  - [ ] ทำธุรกิจส่วนตัว (โปรดระบุประเภท) .....
  - [ ] อื่น ๆ (ระบุ) .....
6. ในกรณีที่ท่านประกอบอาชีพ รายได้ของท่านต่อเดือนก่อนเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ
  - [ ] ต่ำกว่า 2,000 บาท
  - [ ] 2,000-3,000 บาท
  - [ ] มากกว่า 3,000 บาทขึ้นไป (โปรดระบุ) .....

7. อาชีพของบิดา
- ☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- ☐ รับราชการ
- ☐ การเกษตร
- ☐ รับจ้าง (โปรดระบุประเภท) .....
- ☐ ทำธุรกิจส่วนตัว (โปรดระบุประเภท) .....
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ) .....
8. อาชีพของมารดา
- ☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- ☐ รับราชการ
- ☐ การเกษตร
- ☐ รับจ้าง (โปรดระบุประเภท) .....
- ☐ ทำธุรกิจส่วนตัว (โปรดระบุประเภท) .....
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ) .....
9. ท่านมีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนหรือไม่
- ☐ ไม่มี
- ☐ มี
10. ท่านรู้เรื่องการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการที่มีในหน่วยงานของท่านได้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ โทรทัศน์
- ☐ วิทยุ
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ ป้ายประกาศ
- ☐ ผู้บังคับบัญชา
- ☐ เพื่อน
- ☐ การประชาสัมพันธ์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

11. ท่านพบกลุ่มวัน ..... เวลา ..... น.

12. ท่านคิดว่าวันเวลาที่เหมาะสมในการพบกลุ่ม คือ.....
เวลา ..... น.

ตอนที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

คำชี้แจง ให้ท่านระบุเหตุผลที่สมัครเข้าเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษา โดยท่านสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- _____ [ ] มีความต้องการที่จะเรียนต่อ เพราะเคยพลาดโอกาส
การเรียนในระบบมาแล้ว
- _____ [ ] ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- _____ [ ] ทำให้ได้เพิ่มวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้น
- _____ [ ] ต้องการนำผลไปใช้ศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป
- _____ [ ] เป็นความต้องการของผู้บังคับบัญชา
- _____ [ ] ต้องการรู้จักเพื่อนร่วมชั้นเรียน
- _____ [ ] ต้องการนำความรู้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
- _____ [ ] ต้องการนำผลไปใช้เพื่อสมัครเข้าทำงาน
- _____ [ ] ต้องการให้คนยอมรับ-ยกย่องในสังคม
- _____ [ ] เป็นความต้องการของบิดา-มารดา
- _____ [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3

ข้อมูลความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการเรียนทางไกล

ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่เป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ			
1) ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารสนับสนุนให้ท่านศึกษา	...	.....	...
2) ผู้บังคับบัญชาในหน่วยทหารชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ภายหลังที่ปลดจากกองประจำการ	...	.....	...
3) เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดช่วยชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ	...	.....	...
4) ครูประจำกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทางการศึกษาเป็นอย่างดี	...	.....	...
5) ครูประจำกลุ่มมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	...	.....	...
6) ครูประจำกลุ่มมีความเข้าใจในตัวของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	...	.....	...
7) ครูประจำกลุ่มมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี วิทยาการที่เชิฐมาสอนมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี	...	.....	...

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
<u>ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา</u>			
1) เนื้อหาวิชาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้	...	...	...
2) เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพสังคม	...	...	...
3) แบบเรียนในโครงการนี้มีเนื้อหายากเกินไป	...	...	...
4) เนื้อหาวิชาจากการฝึกวิชาการทหารของกองทัพบกมีส่วน สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียน (การเทียบโอน)	...	...	...
5) หลักสูตรและเนื้อหาวิชามุ่งเน้นให้รู้จักคิดและรู้จักแก้ ปัญหา	...	...	...
6) หลักสูตรการจัดการเรียนมีความเหมาะสมกับทหาร กองประจำการ	...	...	...
7) หลักสูตรกับช่วงระยะเวลาในการเรียนเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน มีความเหมาะสมดีแล้ว	...	...	...
<u>ด้านวิธีการเรียนทางไกล</u>			
1) วิธีเรียนทางไกลเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับทหารกอง ประจำการ	...	...	...
2) ท่านได้ศึกษาเอกสารและแบบเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ	...	...	...
3) เอกสารและแบบเรียนมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียน ทางไกล	...	...	...
4) ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อ การศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน	...	...	...

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
5) ช่วงเวลาในการออกรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการ ศึกษาสอดคล้องตรงกับเวลาว่างของท่าน	...	.....	...
6) ท่านเคยฟังเทปเพื่อการศึกษาประกอบกับเนื้อหาวิชา ที่เรียน	...	.....	...
7) เนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์มีความ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ท่านเรียน	...	.....	...
<u>ด้านตัวผู้เรียน</u>			
1) ท่านมีความพร้อมในการเรียนตามโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา	...	.....	...
2) ท่านได้วางแผนและกำหนดตารางเรียนด้วยตนเอง ตลอดภาคการศึกษา	...	.....	...
3) ท่านศึกษาแบบเรียนด้วยตนเองต่อเมื่อมีเวลาว่าง ...	...	.....	...
4) ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีการเรียนทางไกลได้	...	.....	...
5) ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหาจากการเรียน ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม	...	.....	...
6) ภารกิจของท่านในฐานะที่เป็นทหารกองประจำการ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน	...	.....	...
7) ท่านมีภาระรับผิดชอบกับครอบครัวทำให้ไม่มีสมาธิใน การเรียน	...	.....	...
8) ท่านมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนด้วย ตนเอง	...	.....	...

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
<u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>			
1) กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้การเรียนรู้ทางไกลด้วยตนเองมีความสมบูรณ์มากขึ้น	.....	.....	.....
2) กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	.....	.....	.....
3) กิจกรรมการพบกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.....	.....	.....
4) ครูประจำกลุ่มมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการพบกลุ่ม	.....	.....	.....
5) ครูประจำกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน	.....	.....	.....
6) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างทั่วถึง	.....	.....	.....
7) สถานที่ที่ใช้กิจกรรมการพบกลุ่มมีความเหมาะสม เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	.....	.....	.....
<u>ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน</u>			
1) ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน	.....	.....	.....
2) ครูประจำกลุ่มมีความยุติธรรมในการให้คะแนน	.....	.....	.....
3) ออกข้อทดสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา	.....	.....	.....
4) การวัดและประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน	.....	.....	.....
5) แจ้งผลการสอบล่าช้า	.....	.....	.....

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
<u>ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการ</u>			
1) ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	....	.....	....
2) ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม	....	.....	....
3) ช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลพื้นฐานสำคัญในกระบวนการ คิดเป็นและแก้ปัญหาได้	....	.....	....
4) ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ ...	....	.....	....
5) ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการทำงานที่ดีกว่าเมื่อก่อนที่ เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	....	.....	....
6) ช่วยให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น	....	.....	....

ตอนที่ 4

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ

1. ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามโครงการ

ปัญหา . . . . .

. . . . .
. . . . .

ข้อเสนอแนะ . . . . .

. . . . .
. . . . .

2. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

ปัญหา . . . . .

. . . . .
. . . . .

ข้อเสนอแนะ . . . . .

. . . . .
. . . . .

3. ด้านวิธีการเรียนทางไกล

ปัญหา . . . . .

. . . . .
. . . . .

ข้อเสนอแนะ . . . . .

. . . . .
. . . . .

4. ด้านตัวผู้เรียนปัญหา .....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

5. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่มปัญหา .....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

6. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนปัญหา .....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

7. ด้านความคาดหวังที่มีต่อโครงการปัญหา .....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

-----

1. พล.ต.สุตจิตต์ กล่อมการ
 ผู้อำนวยการกองทัพบก ประจำกองทัพบก
 ปัจจุบันช่วยราชการกรมสรรพาวุธทหารบก
 กระทรวงกลาโหม
2. พ.ท.สันติภาพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
 กองการศึกษาโรงเรียนทหารสรรพาวุธทหารบก
 ปัจจุบันรองผู้อำนวยการโรงงานศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ
 กรมสรรพาวุธทหารบก กระทรวงกลาโหม

-

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวเอี่ยมพร เกื่อนมูลละ

วันเดือนปีเกิด 19 พฤษภาคม 2506

สถานที่เกิด บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

สถานที่ทำงานปัจจุบัน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
กิ่งอำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2522 มัธยมศึกษาตอนต้น
จากโรงเรียนสตรีเนติศึกษา กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. 2524 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
จากโรงเรียนพนมเทคนิคพิชยการ กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. 2532 ปริญญาตรี วิชาเอกวัดผลการศึกษา
จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. 2539 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร